

Folyamatértékelési jelentés

Készítette:
EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

Megbízó:
**HÁRFA Hálózat
a Regionális Fejlesztésért
Alapítvány**

Dátum:
2023. május 15.

A folyamatértékelési jelentés a VP/2020/003/0218

„Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc - 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) - Városi kezdeményezés az innovatív és integrált szociális szolgáltatásokért, foglalkoztatás-fejlesztésért Miskolcon (Miskolc a mi helyünk!)” című projekt keretében került kidolgozásra.

www.exante.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	5
2. PROJEKT ALAPADATAI, PROJEKT CÉLJAI	8
2.1 A projekt alapadatai	8
2.2 A projekt céljai	8
2.3 A projekt célterületei, célcsoportjai.....	9
3. A HATÁSÉRTÉKELÉS MÓDSZERTANA.....	10
3.1 Az értékelés során felhasznált dokumentumok, adatbázisok	10
3.2 Az értékelés során figyelembe vett szempontrendszer.....	11
3.3 A 4IM projekt és az EU Romaügyi Stratégiai Keret kapcsolódásának vizsgálata	12
4. TERÜLETEK, PRIORITÁSOK, MUNKA CSOMAGOK	15
5.1 A szükséges struktúrák felállítása és kapacitásépítés.....	19
5.2 A rászoruló személyek/háztartások elérése	23
5.3 Módszertani koordináció és útmutatás	27
5.4 A projekttevékenységek hatásának értékelése	29
5.5 Transznacionális együttműködés, általános érvényesítés és terjesztés	29
5.6 Projektmenedzsment.....	31
5. MONITORING, INDIKÁTOROK	33
6. FORRÁSFELHASZNÁLÁS HATÉKONYSÁGA.....	35
7. FENNTARTHATÓSÁG	37
8. JAVASLATOK	38

Ábra jegyzék

1. ábra A 4IM projekt rész céljai	9
2. ábra A 4IM projekt keretében megvalósított Munka Csomagok.....	15
3. ábra A 4IM projekt Gantt diagram.....	17
4. ábra A 4IM projekt keretében létrejött szervezetek hierarchiája	20

Táblázat jegyzék

1. táblázat A 4IM projekt alapadatai.....	8
2. táblázat Közvetlen célcsoport életkörülményeit mérő mutatók	12
3. táblázat A projekt megvalósításához kapcsolódó folyamatindikátorok - partnerség	13
4. táblázat A projekt megvalósításához kapcsolódó eredményindikátorok – romák foglalkoztatásának növelése	13
5. táblázat A 4IM projekt főbb szakmai tevékenységeinek ütemezése, időbeli ráépülés	15
6. táblázat Munka Csomag 1 - A szükséges struktúrák felállítása és kapacitásépítés	19
7. táblázat Munka Csomag 2 – A rászoruló személyek/háztartások elérése	23

8. táblázat Munka Csomag 3 – Módszertani koordináció és útmutatás	27
9. táblázat Munka Csomag 4 – A projekttevékenységek hatásának értékelése.....	29
10. táblázat Munka Csomag 5 – Transznacionális együttműködés, általános érvényesítés és terjesztés	29
11. táblázat Munka Csomag 6 – Projektmenedzsment	31
12. táblázat 4IM projekt indikátor vállalások és teljesítések.....	34
13. táblázat Forrásmegoszlás konzorciumi partnerek között.....	35
14. táblázat Forrásfelhasználás 2021.11.27-2022.11.26. közötti időszakban	35

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, mint konzorcium vezető és konzorciumi partnerei, Abaújrakezdés Közhasznú Egyesület, European Association for Innovation in Local Development (AEIDL), Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány (HÁRFÁ), Kassa Város (Košice), Miskolci Egyetem az EaSI Program keretében sikeresen pályáztak 2020 októberében a „Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc - 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) Városi kezdeményezés az innovatív és integrált szociális szolgáltatásokért, foglalkoztatás-fejlesztésért Miskolcon (Miskolc a mi helyünk!)” című projekt (továbbiakban: 4IM projekt) megvalósítására.

Az EaSI Program (European Programme for Employment and Social Innovation) az Európai Unió foglalkoztatást, a szociálpolitikát és munkavállalói mobilitást támogató programja. Az EaSI kiemelt figyelmet fordít a társadalmi innovációra.

„A 4IM projekt társadalmi innovációs kulcselemei a következők:

- A mintaprogram területi elvű – azaz a leszakadó városrészek számára dolgoz ki speciális megoldást.
- Integrált megközelítést alkalmaz, azaz a leszakadó városrészek lakóinak életében komplexitásban jelentkező problémákra integrált megoldásokkal válaszol.
- Részvételen alapul, azaz a projekt a területen élők részvételével valósul meg, és hozzájárul önszerveződésük javításához.
- Új társadalmi kapcsolatokat és együttműködéseket épít a leszakadó városrészek felzárkózásában érintett minden szereplő között.
- A változások által egész Miskolc számára előnyös társadalmi változások történnek”¹

A 4IM projekt keretében került beszerzésre a projekttevékenységek hatásának értékelése, folyamatértékelési, valamint eredményértékelési jelentés készítése. A tevékenységek elvégzésével a Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány az Ex Ante Tanácsadó Iroda Kft-t bízta meg. A hatásértékelések a következő időszakokban készülnek: a folyamatértékelés a projekt félidejében (2023. február 15 – 2023. május 15. között), az eredményértékelés a projekt végén (2023. november 27 – 2024. május 1. között) készül.

A félidei folyamatértékelés során kizárólag kvalitatív módszerekre (pl.: interjúk készítése releváns szereplőkkel, projektben készült dokumentumok, módszertani útmutatók másodelemzése) támaszkodunk, kvantitatív módszereket (pl.: kontrollcsoport vizsgálata) nem alkalmaztunk. Jelen folyamatértékelési jelentés megalapozása érdekében a félig strukturált interjúk készítésekor a projektet megvalósító konzorciumi tagok mindegyike megszólításra került, 11 db interjú készült a 4IM projektet megvalósító konzorciumi tagok körében, ezen interjúk tapasztalatai, eredményei beépülnek a folyamatértékelési jelentésbe.

Az EU romaügyi stratégiai keret mutatói beépítésre kerültek az értékelési folyamatba. A 4IM projekt koncepciója úgy lett kialakítva, hogy különös hangsúlyt fektessen a roma kisebbségre, ezért az EU romaügyi stratégiai keretének célkitűzéseivel kapcsolatos indikátorokat is figyelembe vettük az értékelés során.

¹ A 4IM Integrált Szolgáltatási Csomag a célcsoport számára 2.4. munkacsomaghoz

Jelen folyamatértékelési jelentés előre meghatározott, az értékelés során figyelembe vett szempontrendszer (relevancia vizsgálata, a projekt végrehajtás ütemezése, hatékonyság és hasznosság értékelése, részvételiség vizsgálata, partnerség vizsgálata, siker és kudarc tényezők azonosítása, fenntarthatóság) alapján vizsgálja a 4IM projekt keretében megvalósult eddigi tevékenységeket (Q1-Q5 közötti időszakra vonatkozóan), s tesz javaslatot munka csomagokként az értékelés során feltárt nehézségek, akadályozó tényezők felszámolására a projekt megvalósítás következő ütemében (Q6-Q10 közötti időszakra vonatkozóan).

A társadalmi felzárkózás területén működő projektek jellemzően problémákkal tűzdelt utat járnak be, és a megvalósítók részéről különös elköteleződés szükségeltetik ezen, sokszor komplex nehézségek áthidalására. A konzorcium kiváló szakmai felkészültségű tagjaival készített interjúk során magas elhivatottságot tapasztaltunk a célcsoport életkörülményeinek hathatós javítása iránt, a projekt eredményei mégsem tükrözik azt a minőséget, amit a megvalósító partnerek kompetenciái külön-külön mutatnak. A hiányos eredmények okait az alábbiakra vezettük vissza:

- a projekt bevezető szakaszában a partnerek nem kellő hangsúllyal mérték fel a konzorciumi együttműködésben megvalósítandó projektfeladatokat, érzékelhetően elmaradt a projektcél olyan közös értelmezése, amely a tevékenységeket kontextusba helyezi. A negyedévente lezajló konzorciumi egyeztetések a megfelelő irányítás hiányában lényegében formális, partnerekenkénti beszámolásra nyújtottak lehetőséget, így ez a fórum nem bizonyult elégségesnek az érdemi szakmai diskurzusra. A szakmai vezető által szorgalmazott különböző „munkacsoportok” pedig átláthatatlan rendszerré váltak.
- a módszertani iránymutatás – melyet a szakmai vezető lényegében egy személyként kívánt ellátni – késve és hiányos megközelítésben érkezett, mely nem kellően alapozta meg a szociális és egyéb, a célcsoporttal kapcsolatban álló szervezetek szolgáltatásainak, támogatásainak rendszerezését, értékelését. Így ettől az elemzéstől függetlenül készültek – nem kellően integrált és fenntartható szemléletben – a szolgáltatási csomagok.

Ahogy fentebb jeleztük, a folyamatértékelési jelentésben munkacsomagokként részletes javaslatokat tárunk a konzorcium elé a Javaslatok c. fejezetben, melyek közül projektszinten a következő beavatkozásokat sürgetjük:

- operatív szinten is működő, a konzorciumi tagokat és a projekt által életre hívott szervezeteket (pl. Forrásközpont) integráló program irányító bizottság létrehozása, melynek tagjai közösen felelősek a projekt eredmények kialakításáért, és azok disszeminálásáért az egyszemélyű vezetés helyett.
- a módszertani dokumentumok továbbfejlesztése annak érdekében, hogy azok betölthessék egyrészt a pilot projektekkel szemben támasztott, adaptálhatóságot segítő szerepüket, másrészt megtámogassák azokat a folyamatban lévő elemzéseket, amik az új és integrált szolgáltatási csomagok továbbfejlesztéséhez nélkülözhetetlenek. A 4IM projekt fontos vállalása, hogy az új integrált rendszerek többek között támaszkodnak a meglévő rendszerek diszfunkcionalitásának vizsgálatára, a célterületeken élők körében felvett háztartási felmérés eredményeire a szociális jogok európai pillérének 14. alapelvének érvényesítése érdekében.
- a fókuszált, kisebb léptékű beavatkozásokat célravezetőbbnek tartjuk egy ilyen kezdeti szakaszban lévő pilot projekt esetében az egyszerre mindent megoldást kereső és kínáló attitűd helyett, így javasoljuk átgondolni a célcsoport (háztartások vagy egyének) támogatására létrejövő szolgáltatásokat, szem előtt tartva azok fenntarthatósági szempontjait.

- a hasonló projektek megismerése, az egymástól való tanulás a projekt jelen fázisában hasznos inputként szolgálna, továbbá javasoljuk a nemzetközi projekt partner (AEIDL) gyakorlati tapasztalatainak becsatornázását is.

2. PROJEKT ALAPADATAI, PROJEKT CÉLJAI

A fejezetben röviden bemutatásra kerülnek a „Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc - 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) Városi kezdeményezés az innovatív és integrált szociális szolgáltatásokért, foglalkoztatás-fejlesztésért Miskolcon (Miskolc a mi helyünk!)” című projekt (továbbiakban: 4IM projekt) alapadatai, céljai, célterületei, valamint a 4IM projekt által elérendő célcsoportok.

2.1 A projekt alapadatai

1. táblázat A 4IM projekt alapadatai

Projekt alapadatok	
Projekt azonosítója	VP/2020/003/0218
Támogatási megállapodás száma	VS/2021/0249
Projekt címe	„Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc - 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) Városi kezdeményezés az innovatív és integrált szociális szolgáltatásokért, foglalkoztatás-fejlesztésért Miskolcon (Miskolc a mi helyünk!)”
Program	EUROPEAN PROGRAMME FOR EMPLOYMENT AND SOCIAL INNOVATION "EASI" 2014-2020
Konzorciumvezető	Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata
Konzorciumi partnerek	Abaújrakezdés Közhasznú Egyesület, AEIDL (European Association for Innovation in Local Development), HÁRFA (Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány), Kassa Város (Košice), Miskolci Egyetem
Társult tagok	dr. Ámbédkár Ifjúsági Egyesület, Dialóg a Közösségekért Közhasznú Egyesület
Megvalósítás időtartama	30 hónap (Q1-Q10)
Projekt kezdő napja	2021.11.27.
Projekt befejezésének várható dátuma	2024.05.26.
Szerződött támogatás maximum összege	1 065 398,42 Euro
Támogatási forma	Vissza nem térítendő támogatás

Forrás: VS/2021/0249 támogatási megállapodás, saját szerkesztés

2.2 A projekt céljai

A 4IM projekt célkitűzése egy új, kísérleti szociális, foglalkoztatási-szolgáltatási modell bevezetése, integrált beavatkozások és intézményi struktúra kidolgozása, valamint innovatív együttműködések kialakítása az állami-, önkormányzati, civil és privát szféra érintett szervezetei között a két leszakadó városrészben (célterületen), Tetemváron és Bábonyibércen. Ahhoz, hogy a komplex problémákra, integrált válaszokat, megoldásokat legyen képes nyújtani a projekt, elengedhetetlen egy széleskörű partnerhálózat létrehozása. Az EU szociális jogok európai pillérének 14. alapelveivel összhangban a 4IM projekt célja olyan szolgáltatási rendszer kialakítása, mely a szolgáltatásokat és különböző anyagi, illetve természetbeni támogatási formákat mindenki számára elérhetővé teszi. A 4IM projekt keretében egy adaptálható, skálázható modell kerül kialakításra, mely átültethető további szegregátumokra Miskolcon, valamint más magyarországi és európai városokban.

A projekt rész céljai: A 4IM projekt rész céljai az alábbi ábrán kerülnek bemutatásra.

1. ábra A 4IM projekt rész céljai

1. Innovatív intézményi és szervezeti rendszerek és struktúrák kialakítása.
2. A kísérleti jelleggel bevezetendő integrált szolgáltatási modell megtervezése.
3. Új kapacitások kiépítése valamennyi érintett fél körében, hogy Miskolcon megtörténhessenek a szükséges változások.
4. Partnerségen alapuló, innovatív, részvételen alapuló, több érdekelt fél részvételével zajló és integrált szociális szolgáltatások kísérleti kipróbálása a város kiválasztott célterületein.
5. A levont tanulságok értékelése és terjesztése.
6. Hosszabb távon lehetővé tenni az új szolgáltatási rendszer kiterjesztését az egész városra, és adaptálni azt Kassán (a partnervárosban), valamint más magyarországi és európai városokban.

Forrás: 4IM - Módszertan és irányelvek 3.2. munkacsomaghoz, saját szerkesztés

A 4IM projekt megvalósítása összhangban van Miskolc város készülő Integrált Településfejlesztési Stratégiájával² és Esélyegyenlőségi Tervével³.

2.3 A projekt célterületei, célcsoportjai

A 4IM projekt által célzott két miskolci leszakadó városrész, célterület:

- Bábonnyibérc,
- Tetemvár.

Két fő célcsoport a célterületeken:

- A szociális védelmi rendszer által már lefedett, regisztrált lakosú háztartások,
- A szociális védelemre jogosultak, de még nem részesültek szociális védelemben - a részben vagy teljesen nem regisztrált lakosokkal rendelkező háztartások.⁴

Alcsoportok:

- A célterületeken élők, akiknek motivációja, munkatapasztalata vagy képzettségi szintje lehetővé teszi, hogy könnyen integrálódjanak a vállalkozásfejlesztési/állástalálási piacra.
- Ifjúság (különösen a veszélyeztetett roma fiatalokat célozva).
- Többgyermekes nők (különösen a roma nőkre vonatkozóan).
- Idősek és fogyatékkal élők.⁵

² https://www.miskolc.hu/sites/default/files/egyszeru_oldal/beagyazhato_csatolmanyok/2022-05-18/82287/its.pdf

³ https://www.miskolc.hu/sites/default/files/egyszeru_oldal/beagyazhato_csatolmanyok/2022-05-18/82287/hep_2021-2026_miskolc.pdf

⁴ A célcsoport meghatározás megfogalmazása nehezen értelmezhető, annak tisztázása szükséges. A szociális ellátórendszerben nyilvántartott és nem nyilvántartott lakosok, vagy a lakcím bejelentési kötelezettségnek eleget tevők, vagy nem eleget tevők megkülönböztetése értelmezhető.

⁵ 4IM - Módszertan és irányelvek 3.2. munkacsomaghoz a városi szintű helyzetértékeléshez, a szakpolitikai változásokhoz és a tervezési folyamathoz, amelynek eredménye egy innovatív és tesztelt szolgáltatási csomag a társadalmi felzárkózás érdekében a 4IM projekt végén

3. A HATÁSÉRTÉKELÉS MÓDSZERTANA

A hatásértékelések a következő időszakokban készülnek: a folyamatértékelés a projekt félidejében (2023. február 15 – 2023. május 15. között), az eredményértékelés a projekt végén (2023. november 27 – 2024. május 1. között) készül.

A **folyamatértékelés** arra vonatkozik, hogy a projektet hogyan hajtották végre a cselekvési tervvel összhang és tervezés, valamint a terv különböző tevékenységeinek hatékonysága szempontjából, a szakpolitikai relevanciával összhangban. A félidei folyamatértékelés során kizárólag kvalitatív módszerekre (pl.: interjúk készítése releváns szereplőkkel, projekt dokumentumok másodelemzése) támaszkodunk, kvantitatív módszereket (pl.: kontrollcsoport vizsgálata) nem alkalmaztunk. Az **eredményértékelés** a projektnek tulajdonítható eredményekre vonatkozik, figyelembe veszi, hogy a projekt milyen mértékben érte el a célkitűzéseit.

Mind a folyamatértékelés, mind az eredményértékelés a projektben érdekelt minden fél véleményének figyelembevételével készül. Jelen folyamatértékelési jelentés megalapozása érdekében a félig strukturált interjúk készítésekor a projektet megvalósító konzorciumi tagok mindegyike megszólításra került.

Az alábbi két alfejezetben (3.1-3.2) bemutatjuk a jelen folyamatértékelés során felhasznált adatbázisokat, valamint az értékelés során figyelembe vett, előzetesen kialakított szempontrendszert, amely alapján értékelésre kerülnek a 4IM projekt egyes tevékenységeinek folyamatai.

3.1 Az értékelés során felhasznált dokumentumok, adatbázisok

A félidei folyamatértékelés esetében nagyban támaszkodunk a **félig strukturált interjúk** tapasztalataira. A folyamatértékeléshez 11 db interjú készült a 4IM projektet megvalósító konzorciumi tagok körében, ezen interjúk tapasztalatai, eredményei beépülnek a folyamatértékelési jelentésbe.

Az interjúk készítésén felül a félidei folyamatértékelés során az alábbi dokumentumok kerültek felhasználásra:

- Benyújtott pályázati dokumentáció,
- Gantt diagram,
- Támogatási megállapodás,
- Negyedéves monitoring jelentések (Q1, Q2, Q3, Q4, Q5),
- Éves technikai jelentés az előrehaladásról (Technical report on progress),
- Háztartásszintű felmérés módszertana és rövid összefoglalása,
- Elkészült módszertani anyagok (lásd alább),
- Előfinanszírozási kérelem (Request for pre-financing/interim payment)

A 4IM projekt keretében elkészült **módszertani anyagok** a következők:

- Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc) - (Miskolc a mi helyünk! - VP/2020/003/0218) - Tapasztalati modell
- Helyi szakmapolitika rendszer és intézkedések értékelése és változásai 1.5. munkacsomaghoz Helyi szintű változtatások szükségessége a 4IM projekt hatékony megvalósítása érdekében
- Részletes terv és megvalósítási eszközök városi szinten a KACS-ok képviselőinek részvételével Hogyan lehet minden változást hatékonyan megvalósítani a gyakorlatban 1.6. munkacsomaghoz

- A 4IM Integrált Szolgáltatási Csomag a célcsoport számára 2.4. munkacsomaghoz
- 2.5 Kapacitásfejlesztési szolgáltatási csomagok a 4IM projektben
- 4IM - Módszertan és irányelvek 3.2. munkacsomaghoz a városi szintű helyzetértékeléshez, a szakpolitikai változásokhoz és a tervezési folyamathoz, amelynek eredménye egy innovatív és tesztelt szolgáltatási csomag a társadalmi felzárkózás érdekében a 4IM projekt végén
- 3.4 4IM Módszertan a célcsoport és a városi szereplők számára nyújtott kapacitásfejlesztési szolgáltatásokhoz és mintaterületeken alkalmazott kapacitásfejlesztési eszközökhöz. A munkaterv szerinti 2.4 és 2.5 tevékenységek későbbi kidolgozásához

3.2 Az értékelés során figyelembe vett szempontrendszer

Relevancia vizsgálata: A 4IM projekt megvalósítás során tett beavatkozások, intézkedések (pl. módszertan, szolgáltatási csomagok bevezetése) megfelelően célzottak-e, releváns szükségletek kielégítésére irányulnak-e. A relevancia vizsgálat során a célkitűzéseknek való megfelelés is feltárássra kerül.

A projekt végrehajtás ütemezése: Annak értékelése, hogy az egyes projekt tevékenységek a mérföldköveknek, gantt-nak megfelelően haladnak-e, a bevezetett monitoring eszközök (pl.: negyedéves monitoring jelentés) elérik-e a céljukat.

Hatékony és hasznosság értékelése: A működési hatékonyság értékelése egyrészt a szervezeti hatékonyság fényében kerül vizsgálatra (létrejöttek-e az operatív céloknak megfelelő szervezeti struktúrák, humánerőforrások rendelkezésre állnak-e), másrészt az indikátor teljesítések és a forrásfelhasználás hatékonysága is felmérésre kerül.

A hasznosság értékelése arra összpontosít, hogy a beavatkozások, intézkedések által elért eredmények megfelelnek-e a célcsoportok igényeinek és a megoldandó társadalmi-gazdasági problémáknak (pl. szolgáltatási csomagok célzottsága, megalapozottsága, helyi hozzáférési pontok tevékenységei).

Részvételiség vizsgálata: A projekt egészében, de különösen a háztartási felmérés, az innovatív és integrált szolgáltatások, valamint a közösségi akciócsoportok működése és a közösségi akciók tervezése során miként érvényesül a részvételiség elve.

Partnerség vizsgálata: A kialakult szervezetek és az azok közötti együttműködés, hálózatosodás vizsgálata, különös tekintettel a konzorciumi tagok közötti együttműködési mechanizmusokra, működési funkciók és -diszfunkciókra.

Siker és kudarctényezők azonosítása: A folyamatértékelés során azonosításra kerülnek a siker és a kudarc tényezői, ezeket kvalitatív eszközökkel is felmérjük (félíg strukturált interjúk készítése a projekt megvalósítóival). Elemezzük azokat a tényezőket, amelyek elősegíthetik vagy gyengíthetik a beavatkozás hatásait.

A legfontosabb tényezők közé tartoznak a megvalósítási mechanizmusok, a kialakult szervezeti struktúrák működése, az irányítás és a menedzsment működésének hatékonysága.

Fenntarthatóság: A projekt hatásainak közép- vagy hosszú távú fenntarthatóságának értékelése, annak vizsgálata, hogy a projekt támogatásának megszűnése után mely eredmények, szervezetek, projekt elemek milyen erőforrás bevonással működtethetők tovább.

Korrektív javaslatok: A folyamatértékelés során feltárt esetleges hiányosságok, kevésbé hatékony funkciók orvoslására javaslattétel készül.

3.3 A 4IM projekt és az EU Romaügyi Stratégiai Keret kapcsolódásának vizsgálata

A 4IM pilot projekt tervezése során különös hangsúlyt fektettek a marginalizált roma kisebbségű lakosság esélyegyenlőségének előmozdítására. Az értékelési folyamatban kitérünk a 2020-2030 közötti időszakra vonatkozó EU Romaügyi Stratégiai Keret⁶ (továbbiakban: stratégiai keret) célkitűzései, valamint a pilot projektben elért (rész)eredmények, megvalósított tevékenységek közötti kapcsolódások vizsgálatára. A 4IM pályázat dokumentumaiban meghatározott, a stratégiai kerethez viszonyított releváns kapcsolódási pontokat (mutatókat) az értékelés során adottnak vettük - bár megjegyezzük, hogy mind az EU Romaügyi Stratégiai Keretnek való megfelelés, mind pedig a 4IM projekt beavatkozási területeinek sajátos relevanciája miatt a mutatók kiválasztása felülvizsgálandó.

A következő három, a 4IM projekt alapdokumentumaiban meghatározott indikátor csoportot tekintjük át az alábbiakban:

1. indikátor csoport: közvetlen célcsoport életkörülményei,
2. indikátor csoport: a projekt megvalósításhoz kapcsolódó folyamat indikátorok – partnerség,
3. indikátor csoport: a projekt megvalósításhoz kapcsolódó eredményindikátorok – romák foglalkoztatásának növelése.

1. indikátor csoport: közvetlen célcsoport életkörülményei

„A szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése” célkitűzéshez kapcsolódó **kimeneti mutatókat** az alábbi táblázatban összegezzük. Ezen kimeneti mutatóka kiválasztott miskolci városrészekben élő célcsoport körében mérendők.

2. táblázat Közvetlen célcsoport életkörülményeit mérő mutatók

Mutató neve	A projektben zajlott háztartási szintű felmérés mely mérési eszköze nyújt releváns inputot
1. Kétnaponta hús, hal, vagy azzal egyenértékű tápanyag fogyasztásának hiánya	Háztartási szintű kérdőív – 52. kérdés
2. Azon háztartásokban élők aránya, melyekben legalább egy fő éhesen feküdt le az elmúlt hónapokban, mert nem volt pénzüik ennivalóra	Háztartási szintű kérdőív – 21. kérdés
3. 0-17 éves gyermekek aránya, akik olyan háztartásban élnek, melyekben legalább egy fő éhesen feküdt le az elmúlt hónapokban, mert nem volt pénzüik ennivalóra	Háztartási szintű kérdőív – 4. és 21. kérdés (A háztartási szintű felmérés 16 év alatti és 16 év feletti családtagok számára vonatkozó kérdést tartalmazott.)
4. Olyan háztartásokban élők aránya, akiknek (különös) nehézséget okoz a megélhetés	Háztartási szintű kérdőív – 50., 53., 54. kérdések
5. Bankszámlával nem rendelkezők aránya	Személyi kérdőív – 21.a kérdés

Forrás: saját szerkesztés

A háztartási felmérés kérdőívei tartalmaznak ezen értékelési szempontoknak megfelelő kérdéseket, a két akcióterületen élők körében a felmérést a 4IM projekt során elvégezték. A háztartási felmérés

⁶ https://commission.europa.eu/system/files/2021-01/eu_roma_strategic_framework_for_equality_inclusion_and_participation_for_2020_-_2030_0.pdf

kiértékelése általánosságban bemutatja a célcsoportok életkörülményeit, mely tényezők a projekt közvetlen eredményei alapján javulhatnak.

2. indikátor csoport: a projekt megvalósításhoz kapcsolódó folyamatindikátorok - partnerség

„A szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése” célkitűzéshez olyan **folyamatindikátorok** kerültek hozzárendelésre, amelyek a pilot projekt tevékenységek megvalósítása során azonosíthatóak. Ezen mutatók a roma civil szervezetek bevonásáról, részvételiségéről nyújtanak kvalitatív visszajelzést:

3. táblázat A projekt megvalósításához kapcsolódó folyamatindikátorok - partnerség

Mutatók	
1.	Diszkriminációval szembeni érzékenyítő képzés szociális szolgáltatók munkatársai számára
2.	Intézkedések vannak érvényben annak biztosítására, hogy a romák részt vegyenek a szakpolitikai válaszok kidolgozásában az őket érintő társadalmi kirekesztés/szegénység csökkentése területeken
3.	A roma civil szervezetek részt vesznek azon intézkedések kialakításában, amik a roma társadalom kirekesztését/a szegénység csökkentését célozzák
4.	A roma civil/közösségi szervezetek részvételével zajlanak azon beavatkozások, amik a romák marginalizálódott helyzetének javítására törekednek
5.	A szegénység csökkentését célzó intézkedések eredményeinek mérésében részt vesznek a roma civil szervezetek.
6.	A helyi önkormányzat megfelelő szervezetei partnerséget alakított ki a társadalmi felzárkózás területét érintő ügyekben roma civil szervezetekkel, gazdálkodó szervezetekkel, valamint a tudományt képviselő szervezetekkel.

Forrás: saját szerkesztés

A 4IM projekt tervezése és megvalósítása során a konzorciumi partnerek olyan helyi szintű innovációs ökoszisztémát teremtettek, mely a helyi kormányzati (Miskolc Megyei Jogú Város), a tudományos szféra (Miskolci Egyetem) és a civil szervezetek (HÁRFA, Abaújrakezdés Egyesület, AEIDL), valamint a társadalom (akcióterületeken élők) szereplőinek együttműködése révén alkotnak rendszert. A partnerségben részt vesznek olyan civil szervezetek és egyéb, a különböző szolgáltatások nyújtásában aktív szervezetek is, amelyek elkötelezettek a szegénység csökkentése iránt.

3. indikátor csoport: a projekt megvalósításhoz kapcsolódó eredményindikátorok – romák foglalkoztatásának növelése

„A romák részvételének hatékony növelése a fizetett minőségi és fenntartható foglalkoztatásban” célkitűzéshez rendelt **eredményindikátorok** a pilot projekt tevékenységek hatásaként azonosíthatóak.

4. táblázat A projekt megvalósításához kapcsolódó eredményindikátorok – romák foglalkoztatásának növelése

Mutatók	
1.	A romák minőségi foglalkoztatását támogató mechanizmus működik, és részesül a szükséges pénzügyi forrásokból;
2.	A roma „foglalkoztatási és ifjúsági közvetítői” pozíciók léteznek azon települések közigazgatási struktúrájában, ahol a lakosságban magas a romák aránya;
3.	Célzott intézkedések vannak érvényben a meglévő informális foglalkoztatás formalizálásának támogatására;
4.	Célzott intézkedések vannak érvényben a romák közigazgatásban történő foglalkoztatásának támogatására;
5.	A lakosságon belül magas roma arányú településeket célzó közmunkaprogramokból kivezető készségfejlesztő, és képzéshez juttató programok működnek;
6.	A roma fiatalokat célzó, első munkahelyi tapasztalatszerzést, munkaközvetítést és szakmai gyakorlatot, valamint karrierfejlesztést támogató programokat valósítanak meg és biztosítanak forrásokat;

7.	Figyelemfelkeltő kampányokat és célzott képzéseket szerveznek a munkaerő-piaci diszkrimináció és cigányellenesség leküzdésére a foglalkoztatási szolgálatok, a szakszervezetek és a munkaadók számára;
8.	Intézkedések vannak érvényben annak biztosítására, hogy a romák részt vehessenek a foglalkoztatást érintő politikai válaszok megalkotásában
9.	A roma civil szervezetek részt vesznek a végrehajtott intézkedések eredményeinek nyomon követésében;
10.	Az önkormányzati intézmények és a közigazgatás bevonja a roma civil társadalom és különösen a roma vállalkozók és sikeres roma szakemberek hozzájárulását a foglalkoztatási döntéshozatali folyamatokba.

Forrás: saját szerkesztés

A létrejövő szervezeti struktúrák további működtetésével a 4IM projekt hozzájárulhat a stratégiai keretben megfogalmazott eredményindikátorok teljesüléséhez.

A félidei folyamatértékelésben a fenti mutatókhoz való projekt hozzájárulást különösebben nem vizsgáljuk – egyrészt, mert a projekt végén célszerű ezek vizsgálata, valamint a fentebb már jelzett mutatók megfelelőségére vonatkozó kritikánk miatt – azokat a projekt végi hatásértékelésben kívánjuk ezek, vagy más kapcsolódó indikátorok tükrében is bemutatni.

4. TERÜLETEK, PRIORITÁSO K, MUNKA CSOMAGOK

Ebben a fejezetben ismertetjük a 4IM projektben meghatározott egyes munka csomagok előrehaladását, az egyes tevékenységek folyamatainak értékelését.

Az alábbiakban az értékelés megalapozásaként bemutatjuk a 4IM projekt keretében megvalósuló 6 munka csomagot, a főbb szakmai tevékenységek ütemezését, időbeli egymásra épülését, illetve a Gantt diagram alapján a projekt végrehajtás ütemezését.

A 4IM projekt keretében az alábbi 6 munka csomag kerül megvalósításra.

2. ábra A 4IM projekt keretében megvalósított Munka Csomagok

Munka Csomag 1 – A szükséges struktúrák felállítása és kapacitásépítés

Munka Csomag 2 – A rászoruló személyek/háztartások elérése

Munka Csomag 3 – Módszertani koordináció és útmutatás

Munka Csomag 4 – A projekttevékenységek hatásának értékelése

Munka Csomag 5 – Transznacionális együttműködés, általános érvényesítés és terjesztés

Munka Csomag 6 – Projektmenedzsment

Forrás: Gantt diagram, saját szerkesztés

A 4IM projekt főbb szakmai tevékenységeinek ütemezése, időbeli egymásra épülése az alábbi táblázatban látható.

5. táblázat A 4IM projekt főbb szakmai tevékenységeinek ütemezése, időbeli ráépülés

Szakmai tevékenységek	Ütemezés
Szükséges struktúrák felállítása, kapacitástervezés, módszertan és irányelvek, valamint kommunikációs stratégia elkészítése	Q1-Q2
Háztartási szintű felmérés végrehajtása	Q3-Q4
Szolgáltatási csomagok kialakítása, bevezetése a 2 célterületen	Q5-Q10
Folyamatértékelés	Q5-Q6
Adaptáció - Integrált szolgáltatási modell kis léptékű kísérleti megvalósítása Kassán	Q6-Q10
Eredményértékelés	Q9-Q10

Forrás: Gantt diagram, saját szerkesztés

A projekt végrehajtás ütemezése

Annak értékelése, hogy az egyes projekt tevékenységek a mérföldköveknek, gantt-nak megfelelően haladnak-e, a bevezetett monitoring eszközök (pl.: negyedéves monitoring jelentés) elérik-e a céljukat

Az alábbi Gantt diagramon látható a részletes projekttevékenységek ütemezése, tervezett időtartama, az elvégzett tevékenységek, az adott tevékenység időtartamának kibővítése, valamint az elhalasztott tevékenységek.

A Gantt diagram az alábbi színmagyarázattal értelmezhető:

	Tevékenység tervezett időtartama
	Elvégzett tevékenység
	Tevékenység időtartamának kibővítése
	Elhalasztott tevékenység

Összességében a Gantt diagram, a negyedéves monitoring jelentések és az interjúk tapasztalatai alapján elmondható, hogy az egyes tevékenységek időtartamának bővítésén felül a tevékenységek többsége az előre meghatározott ütemezés szerint zajlik. Az egyes munka csomagok státusza az adott munka csomag fejezetében található összefoglaló táblázatban kerül bemutatásra.

3. ábra A 4IM projekt Gantt diagram

	Munka Csomag / Feladat	Időzítés									
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10
	Munka Csomag 1 – A szükséges struktúrák felállítása és kapacitásépítés										
1.1	A köz-, magán- és civil partnerek feltérképezése városi szinten (beleértve az érintett regionális és nemzeti szerveket)	X	X								
1.2	Köz-magán-civil partnerség kiépítése és erősítése a befogadás érdekében városi szinten a Városi Társadalmi Felzárkóztatási Bizottság létrehozásával és működésbe helyezésével	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.3	Az innovatív és integrált szolgáltatás és beavatkozások fejlesztéséhez szükséges szervezeti struktúra felállítása és működtetése	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.4	A városi szintű érintetteket célzó kapacitásfejlesztés		X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.5	Helyi politika értékelése és változásai – mit kell változtatni és helyi szintű változtatások a projekt hatékony megvalósítása érdekében (3.2-hez kapcsolódva)		X								
1.6	Részletes terv és megvalósítási eszközök készítése városi szinten a közösségi akciócsoportok képviselőinek részvételével (hogyan lehet minden változást hatékonyan megvalósítani a gyakorlatban (kapcsolódva a 3.2-hez)		X	X	X						
	Munka Csomag 2 – A rászoruló személyek/háztartások elérése										
2.1	Helyi mobilizációs tevékenységek kialakítása a hátrányos helyzetű négyzetekben (coach csapat, helyi mobilizációs kampány, interjúk a célcsoport tagjaival stb.)	X	X								
2.2	Közösségi akciócsoportok létrehozása és felhatalmazása, saját értékeléseik és cselekvési terveik elkészítésének folyamatának elősegítése, kapacitásfejlesztés		X	X	X						
2.3	Háztartási szintű felmérés végrehajtása a közösségi akciócsoportok közreműködésével			X	X						
2.4	Az integrált megközelítésen alapuló szolgáltatások kísérleti megvalósítása (a 3.4-hez kapcsolódik)					X	X	X	X	X	X
2.5	Szakmai és egyéb tematikus képzés, kapacitásfejlesztés					X	X	X	X	X	X
2.6	Közösségi intézkedések megvalósítása települési szintű kapacitásépítési eszközökként		X	X	X	X	X	X	X	X	
2.7	Az integrált szolgáltatási modell kis léptékű kísérleti megvalósítása Kassán						X	X	X	X	X
	Munka Csomag 3 – Módszertani koordináció és útmutatás										
3.1	A kommunikációs stratégia fejlesztése	X	X	X	X						
3.2	Módszertan és irányelvek elkészítése a városi szintű értékeléshez, a szakpolitikai változásokhoz és a tervezési folyamathoz (1.5. és 1.6. pont)	X	X	X	X						
3.3	A részvételen alapuló háztartási felmérés módszertanának kidolgozása		X								

3.4	Módszertan kidolgozása a célcsoport szolgáltatásaihoz (2.4-hez kapcsolódva) és kapacitásfejlesztési eszközökhöz (2.5)			X	X								
3.5	Szakmai-módszertani irányítás	X	X	X	X	X	X	X					
3.6	Szakpolitikai kormányzás	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Munka Csomag 4 – A projekttevékenységek hatásának értékelése													
4.1	A projekttevékenységek hatásának értékelése - folyamatértékelés					X	X						
4.2	A projekttevékenységek hatásának értékelése - eredmény értékelés										X	X	
Munka Csomag 5 – Transznacionális együttműködés, általános érvényesítés és terjesztés													
5.1	Projektindító konferencia szervezése	X	x										
5.2	A személyzet képzésének végrehajtása	X	X	X	X	x							
5.3	Nemzetközi együttműködési találkozók, tapasztalatcsere, kapcsolatépítés		X		X		X		X		X		X
5.4	2 nemzetközi tanulmányút megszervezése						X		X				
5.5	Terjesztési tartalmak, eredménytermékek, publikációk, tudásátadási dokumentumok kidolgozása	X	X		X		X		X		X		X
5.6	Az országon belüli tudástranszfer a Nemzeti Társadalmi Innovációs Laboratóriumon keresztül	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.7	Nemzetközi konferencia szervezése a tapasztalatok megosztására												X
5.8	Levont tanulságok, a fenntarthatóság biztosítása										X	X	
Munka Csomag 6 – Projektmenedzsment													
6.1	A projekt megvalósításához szükséges műszaki feltételek megteremtése (szerződések, személyzet, iroda, felszerelés stb.)	X	X										
6.2	Részvétel egy indító találkozón Brüsszelben	X											
6.3	Konzorciumi koordinációs értekezlet szervezése	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6.4	Szerződés- és pénzgazdálkodás, beszerzés, könyvelés	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6.5	Szakmai haladás és nyomon követés	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6.6	Részvétel a záró hálózatépítési és tapasztalatmegosztó találkozón Brüsszelben												X

	Tevékenység tervezett időtartama
	Elvégzett tevékenység
	Tevékenység időtartamának kibővítése
	Elhalasztott tevékenység

5.1 A szükséges struktúrák felállítása és kapacitásépítés

Partnerség vizsgálata

A kialakult szervezetek és az azok közötti együttműködés, hálózatosodás vizsgálata, különös tekintettel a konzorciumi tagok közötti együttműködési mechanizmusokra, működési funkciók és diszfunkciókra.

6. táblázat Munka Csomag 1 - A szükséges struktúrák felállítása és kapacitásépítés

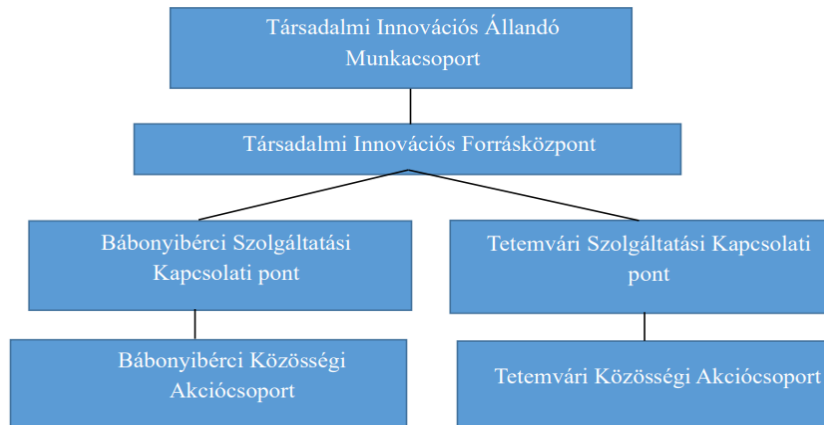
Munka Csomag / Feladat		Felelős Pályázó vagy Társ-Pályázó	Érintett Pályázó vagy Társ-Pályázó	Státusz (Megvalósult, Folyamatban)
	Munka Csomag 1 – A szükséges struktúrák felállítása és kapacitásépítés	MISKOLC		
1.1	A köz-, magán- és civil partnerek feltérképezése városi szinten (beleértve az érintett regionális és nemzeti szervezetet)	MISKOLC	Mindenki	Megvalósult
1.2	Köz-magán-civil partnerség kiépítése és erősítése a befogadás érdekében városi szinten a Városi Társadalmi Felzárkóztatási Bizottság létrehozásával és működésbe helyezésével	MISKOLC	Mindenki	Folyamatban
1.3	Az innovatív és integrált szolgáltatás és beavatkozások fejlesztéséhez szükséges szervezeti struktúra felállítása és működtetése	MISKOLC	Mindenki	Folyamatban
1.4	A városi szintű érintetteket célzó kapacitásfejlesztés	HÁRFA	Mindenki	Folyamatban
1.5	Helyi politika értékelése és változásai – mit kell változtatni és helyi szintű változtatások a projekt hatékony megvalósítása érdekében (3.2-hez kapcsolódva)	MISKOLC	Mindenki	Megvalósult
1.6	Részletes terv és megvalósítási eszközök készítése városi szinten a közösségi akciócsoportok képviselőinek részvételével (hogyan lehet minden változást hatékonyan megvalósítani a gyakorlatban (kapcsolódva a 3.2-hez)	MISKOLC	Mindenki	Megvalósult

Forrás: Gantt diagram, saját szerkesztés

A 4IM projekt keretében létrejött szervezetek:

- Társadalmi Innovációs Állandó Munkacsoport (TIÁM) – (Társadalmi Felzárkóztatási Bizottság nem formális munkacsoportja)
- Társadalmi Innovációs Forrásközpont (Bábonnyibérci Szolgáltatási Kapcsolati Pont, Tetemvári Szolgáltatási Kapcsolati Pont,)
- Községi akciócsoportok (KACS): Bábonnyibérci Községi Akciócsoport, Tetemvári Községi Akciócsoport (helyi lakosok szerveződése)

4. ábra A 4IM projekt keretében létrejött szervezetek hierarchiája

Forrás: A 4IM Integrált Szolgáltatási Csomag a célcsoport számára 2.4. munkacsomaghoz

A 4IM projekt keretében **Társadalmi Innovációs Forrásközpont** (továbbiakban: Forrásközpont) került felállítására, amely különböző önkormányzati társosztályokkal (koordinációs osztály, szociális és köznevelési osztály, lakosságszolgálati főosztály, sajtó, kommunikációs és városmarketing osztállyal) együttműködésben végzi munkáját. A Forrásközpont a Miskolc MJV Önkormányzat Lakosságszolgálati Főosztályán került kialakítása. A Forrásközpont feladata a szakmai koordináció biztosítása a partnerek között az integrált szociális-foglalkoztatási kísérleti szolgáltatási csomagok bevezetéséhez. Valamint a Forrásközpont működteti a Szolgáltatási Kapcsolati pontokat és támogatja a Közösségi Akciócsoportok munkáját. A Forrásközpont 5 fő munkatárssal végzi tevékenységét. 1 fő Forrásközpont vezető teljes állásban, 2023. január 15-e óta 2 fő területi szolgáltatási koordinátor, 2022. májusától 2 fő félállású közösségi coach, valamint 2 fő 10 órás gyakornok (1 fő egyetemi hallgató az adminisztrációs és irodai tevékenységben vesz részt, 1 fő helyi lakos, aki a terepi munkát segíti.) A két koordinátor együttműködik a coachal, feladatuk a háztartások felkeresése, szükségletek felmérése, szolgáltatások kijánlása, a coach feladata további háztartások bevonása.

A városi szintű köz-, magán- és civil partnerek feltérképezését követően **partnertérkép** készült, melybe a Forrásközpont vezetőjével készült interjú és Q4 negyedéves monitoring jelentés alapján közel 100 db szervezet került bevonásra.

A **Társadalmi Innovációs Állandó Munkacsoport** (továbbiakban: TIÁM) a korábbi Leszakadó Városrészek Munkacsoportból nőtt ki, a partnertérképbe került miskolci állami, civil és gazdasági szereplők szervezetek közül 33 szervezettel indult el, az első TIÁM ülés 2022. áprilisában volt. „Ez az együttműködés és ez az aktivitás most ott tart, hogy kb. 15 szervezetre leltünk, akik saját érdekeiket is háttérben tartva valódi elkötelezettséget mutatnak a 2 célterület és majdan a maradék 14 célterület felzárkóztatása érdekében.” A következő állami, civil és gazdasági szereplőkkel való együttműködés emelhető ki: Miskolci Paktum, Kézfogás Klaszter, Vöröskereszt, MIREHU, Máltai Szeretetszolgálat, Válságkezelő Egyesület, MESZEGYI, TeatRom Társulat, dr. Ámbédkar, Az Utolsó Napi Szentek Jézus Krisztus Egyháza, Üdvhadsereg, Dialóg, Miskolc Holding, Miskolc Városgazda Nonprofit Kft. Forrásközpont vezetőjével készült interjú alapján. A TIÁM felelős a különböző állami, magán- és civil szereplők (általános szolgáltatók, mint például az egészségügyi, iskolai, gyermekgondozási, foglalkoztatáshoz kapcsolódó szolgáltatók, szociális fejlesztéssel foglalkozó civil szervezetek, a helyi önkormányzat, mint ellátást nyújtó hatóság) közötti együttműködés intézményesítésének koordinálásáért. A szolgáltatás csomagoknak létrejöttek a TIÁM-on belül szekciói, azok tartalmának

elmélyítése is a TIÁM találkozók keretében zajlott. Szorosan együttműködnek a Forrásközponttal, és a különböző (állami, magán- és civil) partnerek platformjával.

Szolgáltatási Kapcsolati Pontok feladata felvenni a kapcsolatot a célcsoporttagokkal és tájékoztatást adni az integrált szolgáltatásokról és lehetőségekről. A Szolgáltatási Kapcsolati Pontok létrehozásakor a 4IM projekt kihívásokkal szembesült, nem álltak rendelkezésre a megfelelő színvonalú infrastrukturális feltételek. Bábonyibércen rendelkezésre áll önkormányzati tulajdonú ingatlan, azonban nem összközműves, Tetemváron pedig csak egy üres telek áll rendelkezésre. Ezért Q3-ban egyetlen Szolgáltatási Kapcsolati Pontot hoztak létre az önkormányzat épületében. Q4-ben előrelépés történt a Bábonyibérci Szolgáltatási Kapcsolati Pont esetében, a szűkös önkormányzati keret ellenére, a Közösségi Akciócsoport és egyéb önkéntesek munkájával az ingatlan fogadóképessé vált kisebb események megrendezésére. Folyamatos munkavégzésre a vizesblokk hiánya miatt továbbra sem alkalmas. Az áramot és a fűtést áramfejlesztő generátorral és két olajradiátorral biztosították. Tetemváron továbbra is egy üres telek áll rendelkezésre. Q5-ben Bábonyibércen egyedi fejlesztés került megtervezésre, ami a leszakadó városrészt összekapcsolja a jómódú városrészszel egy ún. „eső kertben”. Ezen fejlesztés egyeztetése a helyi lakosság szélesebb körében is megvalósult, a főkertész és főépítész bevonásával. A projekt előrehaladtával a Szolgáltatási Kapcsolati Pontok, mint fizikai elérési pontok kiválthatóságára javaslatok készülnek.

Közösségi Akciócsoportok (KACS) létrehozása: A helyi közösség bevonása a Közösségi Akciócsoportokon keresztül történik. Bábonyibércen megalakult a Bábonyibérci Közösségi Akciócsoport 8 állandó fővel, létrejöttét alapító okirattal ratifikálták a tagok, tapasztalt, aktív közösségi coach dolgozik a területen. Tetemváron a Magyar Máltai Szeretetszolgálat évek óta jelen van, a kezdeti nehézségek után hatékony és gördülékeny az együttműködés a 4IM projekt munkatársaival a Forrásközpont vezetőjével készült interjú tapasztalatai alapján. Új Közösségi Akciócsoport nem került létrehozásra, a jelenleg is működő válságkezelő csoporthoz csatlakozott a projekt.

A Közösségi Akciócsoport tagjaival a Forrásközpont munkatársai napi kapcsolatban állnak. 2022 szeptember 6-án a Bábonyibérci KACS szervezetfejlesztő tréningen vett részt, 2022 szeptember 7-én pedig a tetemvári KACS találkozó során került sor a szervezetfejlesztő tréningre.

A Q4-ben a Közösségi akciócsoport szervezésében összesen 6 alkalommal került sor közösségi akció megszervezésére és lebonyolítására. Ezeknek az akcióknak a keretében az akciócsoport tagok kiegészülve helyi lakosokkal, miskolci önkéntesekkel és a 4IM projekt munkatársaival, szemetet szedtek, közösségi házat újíttak fel, lakossági beszélgetéseket tartottak, közösségi kertet alakítottak ki. Heti rendszerességgel operatív egyeztető megbeszélést tart a közösségi akciócsoport.

Kialakult szervezetek és azok közötti együttműködés vizsgálata:

A szükséges struktúrák felállítása és a kapacitásépítés folyamatos, az innovatív és integrált szolgáltatás és beavatkozások fejlesztéséhez szükséges szervezeti struktúra a 4IM projekt megvalósítása során folyamatban van. Az interjúk tapasztalatai alapján az egyik kiemelt sikertényezőnek tekinthető a Társadalmi Innovációs Forrásközpont felállítása, mely szervezet kiemelt és aktív szerepet játszik, a partnerhálózat is megfelelően működik, a Forrásközpont operatívan működött.

A fentiek alapján elmondható, hogy Bábonyibérc és Tetemvár eltérő helyzetéből fakadóan máshol tart a szükséges struktúrák felállításának folyamatában. Hiányosságként említhető, hogy Tetemváron Q4-ben a 4IM projekt keretében sem Szolgáltatási Kapcsolati Pont, sem Közösségi Akciócsoport nem jött létre, a projekt már helyben működő válságkezelő csoporthoz csatlakozott. Hosszú távon cél a megfelelő hozzáférési pontok biztosítása a két célterületen.

A 4IM projekt keretében vállalt Társadalmi Innovációs Bizottság megalapítása bizottsági formában Q1-Q5 között nem zárult le.

5.2 A rászoruló személyek/háztartások elérése

Részvételiség vizsgálata

A projekt egészében, de különösen a háztartási felmérés, az innovatív és integrált szolgáltatások, valamint a közösségi akciócsoportok működése és a közösségi akciók tervezése során miként érvényesül a részvételiség elve.

7. táblázat Munka Csomag 2 – A rászoruló személyek/háztartások elérése

Munka Csomag / Feladat	Felelős Pályázó vagy Társ-Pályázó	Érintett Pályázó vagy Társ-Pályázó	Státusz (Megvalósult, Folyamatban)
Munka Csomag 2 – A rászoruló személyek/háztartások elérése	ABAÚJRAKEZDÉS		
2.1 Helyi mobilizációs tevékenységek kialakítása a hátrányos helyzetű célnegyedekben (coach csapat, helyi mobilizációs kampány, interjúk a célcsoport tagjaival stb.)	ABAÚJRAKEZDÉS	MISKOLC	Megvalósult
2.2 Közösségi akciócsoportok létrehozása és felhatalmazása, saját értékeléseik és cselekvési terveik elkészítésének folyamatának elősegítése, kapacitásfejlesztés	ABAÚJRAKEZDÉS	MISKOLC, UM	Megvalósult
2.3 Háztartási szintű felmérés végrehajtása a közösségi akciócsoportok közreműködésével	UM	MISKOLC, HÁRFA, ABAÚJRAKEZDÉS	Megvalósult a két célterületen
2.4 Az integrált megközelítésen alapuló szolgáltatások kísérleti megvalósítása (a 3.4-hez kapcsolódik)	MISKOLC	ABA, AMBEDKAR, DIALOG	Folyamatban
2.5 Szakmai és egyéb tematikus képzés, kapacitásfejlesztés	ABAÚJRAKEZDÉS	MISKOLC	Folyamatban
2.6 Közösségi intézkedések megvalósítása települési szintű kapacitásépítési eszközökként	ABAÚJRAKEZDES	MISKOLC	Folyamatban
2.7 Az integrált szolgáltatási modell kis léptékű kísérleti megvalósítása Kassán	KASSA	MISKOLC	Későbbi tevékenység

Forrás: Gantt diagram, saját szerkesztés

A Közösségi Akciócsoportok és a coach csapat az 5.1 fejezetben került ismertetésre, az alábbiakban a 2. Munka Csomag további tevékenységeit, kiemelten a háztartási szintű felmérés és az integrált megközelítésen alapuló szolgáltatási csomagokat mutatjuk be.

A háztartási szintű felmérés kérdőíves adatfelvétel keretében kérdezőbiztosok segítségével került megvalósításra 2022. június 14 - augusztus 5. között. A felmérést a kérdezőbiztosok felkészítése, valamint terepbejárás előzte meg az egyes településrészek beazonosításával, a Forrásközpont munkatársai segítségével.

A felmérés 3 mérőlap segítségével készült:

- Egyéni szintű adatlap a háztartásban élőkéről (minden 16 év felettiről),
- Háztartási kérdőív,
- Személyi kérdőív.

A felmérés alapsokaságát a Bábonyibérc érintett területein (Bábonyibérc új telep mindkét oldala - Bábonyibérc sor - Bábonyibérc Felső sor – Alsó sor, Galagonyás sor) és a Tetemvár érintett területein (Tetemvár felső, alsó és középső sor, Tetemvár sor) élő lakosok jelentik. A megfigyelési egység a háztartás, elemzési egység az egyén, a háztartás, a közösség, illetve a településrész.

„Vizsgálatunk alapvetően három fő problémakör (dimenzió) mentén zajlott:

- Szocio-demográfiai helyzet (háztartás összetétele, iskolai végzettség, munkaviszony, lakáskörülmények, gyerekek, egészségi állapot, devianciák)
- Kötődések, motivációk (gyenge és erős kötések a telepen és azon kívül, kapcsolódások és beágyazottság, helyi kötődés és bevonódás a helyi ügyekbe)
- Erőforrások (anyagi, tárgyi, pszichés, szociális, valamint meglévő kompetenciák a lakosság körében)”⁷

A helyzetfeltárás és a közösségi részvétel alapján az alábbi 6 integrált szolgáltatási csomagot fejlesztették ki a 4IM projekt keretében:

- 1.Foglalkoztatás- fejlesztéshez fűződő szolgáltatás csomag
- 2.Oktatáshoz fűződő szolgáltatás csomag
- 3.Lakhatással kapcsolatos szolgáltatás csomag
- 4.Fizikai életkörülményeket javító szolgáltatás csomag
- 5.Közösségi szolgáltatási csomag
- 6.Alapjövedelem biztosítását lehetővé tevő szolgáltatási csomag

Q4-ben a Foglalkoztatás-fejlesztéshez és oktatáshoz fűződő szolgáltatás csomagban tapasztalható előrelépés, az ezekkel kapcsolatos munkacsoportok 2-2 alkalommal üléseztek. Q5-ben az oktatási szolgáltatási csomaghoz kapcsolódóan a célterületen szegregált oktatási intézményeket megcélözva testvérosztályok kerültek kialakításra a hátrányos helyzetű általános iskolák és a közép-felső osztálybeli gimnáziumok között, ezáltal nyitva meg az utat a leszakadó városrészekből érkező tanulók számára a gimnáziumi tanulmányok felé. A foglalkoztatás-fejlesztéshez fűződő csomagban a munkába állás után a helyi bérlet támogatása az első hónapban az egyik kiemelt elem. A tankerület segítette az oktatási csomag elindítását, a két célterülethez tartozó általános iskolával és két középiskolával segítette a kapcsolatfelvételt, azonban azóta nem működik közre aktívan a programok megvalósításánál. Q5-ben a foglalkoztatási munkacsoport megkezdte az akcióterv megvalósítását, a szolgáltatási csomag bevezetése óta 2 fő elhelyezkedett. A lakhatással kapcsolatos szolgáltatás csomag célja, hogy jogilag is rendezze a lakástulajdoni viszonyokat, része egy jogi segítségnyújtás, az ehhez szükséges jogi partner keresése még folyamatban. A TASZ-szal felvette a Forrásközpont a kapcsolatot, de az együttműködés még várat magára. Q5-ben ezen szolgáltatási csomag keretében a keletkezett illegális hulladék elszállítására forráskeresésbe kezdett a projekt, szorosan együttműködve a MIREHU-val. Azon területeken, ahol a közüzemi szolgáltatási díj rendezve van, ott megkezdésre került a „plusz kuka” projekt, ahol nincs rendezett szerződéses viszony, feltárássra kerülnek a hiányosságok és

⁷ A „csapdába esettek”, az „apatikusak”, a „beletörődő szegények” – szociológiai látlelet Miskolc két szegregátumos területéről Szabó-Tóth Kinga, Mihályi Helga

segítséget nyújtanak a szerződés megkötésében. A fizikai életkörülményeket javító szolgáltatási csomag célja, hogy annak keretében az alapvető építési alapanyagok biztosításával és mentorálásával házfelújítási, renoválási munkák végződjenek el. A közösségi szolgáltatási csomag keretében lakossági összejövetelek, közösségi ház működtetése, ünnepnapokhoz kötődő rendezvények szervezése, folyamatos jelenlét biztosítása. Az alapjövedelem biztosítását lehetővé tevő szolgáltatási csomag keretében a város pénzügyi támogatási rendszerének és dologi juttatásainak újra-gondolása történik városi szinten, ezek összekötése a szolgáltatási csomagokkal és a szolgáltatásfejlesztéssel.⁸

Az integrált megközelítésen alapuló szolgáltatási csomagok kísérleti megvalósítása jelen folyamatértékelési jelentés készítésekor kezdeti fázisban van, a bevezetés első szakaszában, Gantt diagram ütemezése alapján is a Q5 negyedévben kerül bevezetésre, így a hatásuk értékelése az eredményértékelési jelentés során történik.

Az integrált szolgáltatási csomagok jelenlegi helyzetét, a kialakítás körülményeit, az egymásra épülési folyamatokat értékeljük.

A szolgáltatási csomagok kialakítása a 4IM projektben:

Az interjúk és a monitoring jelentések alapján 2022 márciustól - nyárig mindkét célterületen 3-3 lakossági beszélgetést folytatott le a 4IM projekt, melynek hatására létrejöttek nagy létszámú lakossági fórumok, valamint a coachok által elvégzett problémafeltárási folyamat, ezek által a helyi igények, szükségletek és problémák felmérésre kerültek a helyiek bevonásával. Ezek a szükségletek és problémák képezik az alapját a szolgáltatási csomagok kialakításának. Tehát a célterületen élő lakosság és a felmerülő szükségletek azonosításra kerültek.

Ugyan a háztartás panel eredményeire fókuszált, a szolgáltatásokat megalapozó kutatási jelentés hiányában nem tudott alapozni, ezt a hiányosságot a Forrásközpont és a Miskolci Egyetem közötti együttműködésnek köszönhetően sikerült áthidalni, a háztartás panel átfogó eredményeit a Forrásközpont munkatársai megismerték a szolgáltatáscsomagok kidolgozásakor.

A szolgáltatás csomagoknak létrejöttek a TIÁM-on belül szekciói. A TIÁM üléseken Q4-ben a szolgáltatási csomagok tartalmilag elmélyítésre kerültek, az egyes csomagokhoz akciótervek kerültek kidolgozásra.⁹

Elkészült a „2.5 Kapacitásfejlesztési szolgáltatási csomagok a 4IM projektben” című módszertani anyag, amely a városi szintű és a célterület szintű kapacitásfejlesztési csomagokra tesz javaslatot. Az egyéb tematikus szolgáltatások, kapacitásfejlesztési eszközök 2023-ban indulnak, a Községi Akciócsoportok bevonásával, a Forrásközponttal együttműködésben.¹⁰

Az integrált szolgáltatási modellben elmaradás tapasztalható a Q1-Q5 közötti időszakban. A Forrásközpont által definiált szolgáltatási csomagok egymás mellett párhuzamosan működtetett ágazati szolgáltatási csomagok, melyek szakmai irányítása elmaradásban van, ezt a készült interjúk tapasztalatai is alátámasztották.

Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy a szolgáltatási csomagokban megvalósuló tevékenységek a két célterületen élők számára jól célzott, az igényekhez igazodó, hasznos tevékenységek.

⁸ A 4IM Integrált Szolgáltatási Csomag a célcsoport számára 2.4. munkacsomaghoz

⁹ A szolgáltatási csomagokhoz tartozó egyes akciótervek a folyamatértékelési jelentés készítése során nem kerültek átadásra.

¹⁰ Helyesbítés Abaújrakezdés Egyesület: A képzés szó helytelenül került a tevékenység elnevezésébe.

Az egyes szolgáltatási csomagok keretében zajló tevékenységek eltérő intenzitásúak. A foglalkoztatás-fejlesztéshez és az oktatáshoz fűződő csomagok esetében előrehaladás látható, a lakhatással kapcsolatos szolgáltatási csomag esetében is megtörténtek a bevezetéshez kapcsolódó lépések, a monitoring jelentések alapján a fizikai életkörülményeket javító és közösségi szolgáltatás csomag előrehaladása kevésbé intenzív, az alapjövedelem biztosítását lehetővé tevő szolgáltatási csomag pedig súlyos elmaradásban van.

5.3 Módszertani koordináció és útmutatás

8. táblázat Munka Csomag 3 – Módszertani koordináció és útmutatás

Munka Csomag / Feladat		Felelős Pályázó vagy Társ-Pályázó	Érintett Pályázó vagy Társ-Pályázó	Státusz (Megvalósult, Folyamatban)
	Munka Csomag 3 – Módszertani koordináció és útmutatás	ABAÚJRAKEZDÉS		
3.1	A kommunikációs stratégia fejlesztése	MISKOLC	HÁRFA	Megvalósult
3.2	Módszertan és irányelvek elkészítése a városi szintű értékeléshez, a szakpolitikai változásokhoz és a tervezési folyamathoz (1.5. és 1.6. pont)	HÁRFA	ABAÚJRAKEZDÉS	Megvalósult
3.3	A részvételen alapuló háztartási felmérés módszertanának kidolgozása	UM	ABAÚJRAKEZDÉS	Megvalósult
3.4	Módszertan kidolgozása a célcsoport szolgáltatásaihoz (2.4-hez kapcsolódva) és kapacitásfejlesztési eszközökhöz (2.5)	ABAÚJRAKEZDÉS	HÁRFA	Megvalósult
3.5	Szakmai-módszertani irányítás	AEIDL		Folyamatban
3.6	Szakpolitikai kormányzás	ABAÚJRAKEZDÉS		Folyamatban

Forrás: Gantt diagram, saját szerkesztés

A módszertani dokumentumok kidolgozása a konzorciumi partnerek tevékenységeinek összehangolása, koordinálása, továbbá a projekt céljainak elérése érdekében történik. Társadalmi innovációs pilot projektként a módszertan rögzítése kiemelten fontos az innováció kiterjeszhetősége, tovább fejlesztése szempontjából is.

A 4IM pilot projekt keretében Q1-Q5 közötti időszakban kidolgozott módszertani dokumentumok a következők:

- **3.1 Kommunikációs stratégia**

A Kommunikációs stratégia és kézikönyv elkészült a 4IM projekt keretében, mely dokumentum ismerteti és meghatározza a projekt által közvetített üzeneteket és a projekt célközönségét, a kommunikációs eszközöket, a terjesztési csatornákat, valamint a bevonási és tájékoztatási tevékenységeket. A stratégia továbbá belső kézikönyvként is funkcionál a konzorciumi partnerek együttműködésének elősegítésére, valamint meghatározza az arculati elemeket az egységes projektmegjelenés érdekében.

Az értékelés során azt tapasztaltuk, hogy a kommunikációs stratégia nem tölti be szerepét, nem készült időszakos akcióterv a végrehajtására, továbbá a 4IM projekttel kapcsolatos hírek, és megjelenések sem érhetőek tetten.

- **4IM - Módszertan és irányelvek 3.2. munkacsomaghoz a városi szintű helyzetértékeléshez, a szakpolitikai változásokhoz és a tervezési folyamathoz, amelynek eredménye egy innovatív és tesztelt szolgáltatási csomag a társadalmi felzárkózás érdekében a 4IM projekt végén**

A dokumentum részletesen tartalmazza mindazokat a pilot projekt során létrehozott és működtetendő új szervezeti struktúrákat (lásd részletesen 5.1 fejezet), melyek célja a szociális szolgáltatási rendszer és az irányítási struktúra városi szintű megváltoztatása annak érdekében, hogy Miskolcon egy integrált, több érdekelt fél részvételével zajló közszolgáltatási rendszer jöjjön lére. A dokumentumban nem került rögzítésre arra vonatkozóan javaslat, hogy a város - és pilot projektként így más települések - hogyan és milyen szempontok szerint mérje fel a közvetlen célcsoport számára elérhető anyagi és természetbeni juttatásokat, és azok milyen elemzési szempontok szerint kerüljenek kiértékelésre. Továbbá a terepen tapasztaltak, valamint a szolgáltatási rendszerek felülvizsgálatának kapcsolódása sem jelenik meg a módszertani leírásban.

A **“Helyi szakmapolitika rendszer és intézkedések értékelése és változásai 1.5. munkacsomaghoz Helyi szintű változtatások szükségessége a 4IM projekt hatékony megvalósítása érdekében”** dokumentum felépítése nem követ világos logikát, az egyes fejezetek bevezető-magyarító részek nélkül tartalmaznak felsorolásokat.

Az elemzés kitér arra a 4.2.6 fejezetben, hogy a lakosságszámhoz viszonyítva az önkormányzat által megállapítható támogatások igénybevétele viszonylag alacsony számú, azonban a következtetés alapját szolgáló levezetés nem áll rendelkezésre. A 4.2.7 fejezet olyan javaslatokat is tartalmaz, amelyek nem állnak összefüggésben a dokumentum előző fejezeteinek “elemzéseivel”.

A 6. fejezet Miskolc város meglévő kapcsolatrendszerét mutatja be, azonban a célterületen tevékenykedő partnerhálózat felsorolásán túl a partnerek tevékenységeiről, kapcsolódási lehetőségeik elemzéséről nem kapunk információt.

Elmaradt a meglévő szociális, egészségügyi, foglalkoztatási, oktatási szolgáltatások számbavétele, értékelése, kapacitásaik felmérése, a meglévő együttműködések és a hiányterületek feltérképezése, és ezt követően kísérlet az integrált modell kidolgozására.

Továbbá javítani szükséges a tárgyi tévedéseket, pl. 1.4 Ördögi körök az ellátórendszerben: már nem lehet közfoglalkoztatott a 25 évnél fiatalabb személy (lásd. Ifjúsági garancia program); 3. fejezetben az óvodai ellátás, tanulói jogviszony, diákigazolvány szociális szolgáltatásként való megjelölése stb.

- **3.3 A 4IM felmérés módszertana**

A háztartási felmérés módszertani dokumentuma tartalmazza a felmérés, kutatás célját, az alapsokaság meghatározását, a kutatás adatgyűjtési módszertanát, az adatfelvétel tervezett időpontját, valamint a kérdőíveket. A módszertan azonban nem tér ki a felmérés elemzési szempontrendszerére, nem nyújt támpontot azon összefüggések vizsgálatához, amelyek az új integrált szolgáltatási rendszerhez inputként bekapcsolandók.

- **3.4 4IM Módszertan a célcsoport és a városi szereplők számára nyújtott kapacitásfejlesztési szolgáltatásokhoz és mintaterületeken alkalmazott kapacitásfejlesztési eszközökhöz. A munkaterv szerinti 2.4 és 2.5 tevékenységek későbbi kidolgozásához**

A 4IM projekt új partnerséget épít ki Miskolc város önkormányzata, az integrációval foglalkozó helyi egyesületek és alapítványok, a szociális szolgáltatók és a helyi közösségek között. Megerősíti a közösségek önszerveződési képességét Miskolc két olyan városrészében, ahol nagy a szegény és kirekesztett, gyakran roma etnikumú lakosok sűrűsége. A módszertani dokumentum a városi szereplők kapacitásfejlesztésének célját részletesen bemutatja (4.1 fejezet), majd a korábban ismertetett új szervezeti struktúrákra (TIÁM, Forrásközpont) mint kapacitásfejlesztési módszertani elemekre mutat rá. Az 5. fejezetben ágazati beavatkozási területenként - forrás megjelölése nélkül - azonosítja a projekt közvetlen célcsoportját érintő problémákat, megoldási javaslatokat, valamint kapcsolódó partnereket

mindkét célterületen. A 6. fejezetben a kapacitásfejlesztési eszközök kidolgozásához várjuk iránymutatások leírását, mely fejezet inkább a kívánt együttműködések hatásainak kigyűjtését tartalmazza – a hatás elérési útjára tett projekttevékenységek összerendezése nélkül.

A 3.4 Módszertan kidolgozása a célcsoport szolgáltatásaihoz (2.4-hez kapcsolódva) és kapacitásfejlesztési eszközökhöz (2.5) tevékenységben létrejött produktumokat közös megegyezés alapján a projekt későbbi szakaszában konzorciumi partnerek felülvizsgálják, mely a fenti megállapítások szerint is kívánatos.

5.4 A projekttevékenységek hatásának értékelése

9. táblázat Munka Csomag 4 – A projekttevékenységek hatásának értékelése

Munka Csomag / Feladat		Felelős Pályázó vagy Társ-Pályázó	Érintett Pályázó vagy Társ-Pályázó	Státusz (Megvalósult, Folyamatban)
	Munka Csomag 4 – A projekttevékenységek hatásának értékelése	HÁRFA		
4.1	A projekttevékenységek hatásának értékelése - folyamatértékelés	HÁRFA		Folyamatban
4.2	A projekttevékenységek hatásának értékelése - eredmény értékelés	HÁRFA		Későbbi tevékenység

Forrás: Gantt diagram, saját szerkesztés

Ezen Munka Csomag keretében készül jelen félidei folyamatértékelés és az eredményértékelés, ezek a projekttevékenységek nem kerülnek értékelésre.

5.5 Transznacionális együttműködés, általános érvényesítés és terjesztés

10. táblázat Munka Csomag 5 – Transznacionális együttműködés, általános érvényesítés és terjesztés

Munka Csomag / Feladat		Felelős Pályázó vagy Társ-Pályázó	Érintett Pályázó vagy Társ-Pályázó	Státusz (Megvalósult, Folyamatban)
	Munka Csomag 5 – Transznacionális együttműködés, általános érvényesítés és terjesztés	HÁRFA		
5.1	Projektindító konferencia szervezése	KASSA	Mindenki	Megvalósult
5.2	A személyzet képzésének végrehajtása	HÁRFA	Mindenki	Megvalósult
5.3	Nemzetközi együttműködési találkozók, tapasztalatcsere, kapcsolatépítés	HÁRFA	Mindenki	Folyamatban
5.4	2 nemzetközi tanulmányút megszervezése	AEIDL	Mindenki	Folyamatban

5.5	Terjesztési eredménytermékek, tudásátadási dokumentumok kidolgozása	tartalmak, publikációk	AEIDL	KASSA	Folyamatban
5.6	Az országon belüli tudástranszfer a Nemzeti Társadalmi Innovációs Laboratóriumon keresztül		HÁRFA		Folyamatban
5.7	Nemzetközi konferencia szervezése a tapasztalatok megosztására		MISKOLC	Mindenki	Későbbi tevékenység
5.8	Levont tanulságok, a fenntarthatóság biztosítása		ABAÚJRAKEZDÉS		Későbbi tevékenység

Forrás: Gantt diagram, saját szerkesztés

A projektindító konferenciára 2022. június 1-én került sor Kassán hibrid formában.

A konzorciumi partnerségben résztvevő személyek képzése 3 alkalommal történt: 2022.03.03. személyzeti képzés – projektmenedzsment, kommunikációs stratégia, 2022.09.07. személyzeti képzés - fejlesztő kommunikáció, 2022.05.25 személyzeti képzés - bevezető kapcsolatépítés témában kerültek megtartásra.

A 2 nemzetközi tanulmányút megszervezése folyamatban, cél más európai romaintegrációs jógyakorlatok látogatása. Az AEIDL csapata megkezdte a következő nemzetközi tanulmányutak (Q6 negyedév - 2023 tavasza; Q8. negyedév - 2023 ősze) tervezését azzal a céllal, hogy elősegítse a kölcsönös tanulást a roma integráción dolgozó párhuzamos projektekkel.

Az AEIDL Q4-ben elkészült a 4IM projekt saját weboldalán belül egy angol nyelvű weboldal kialakításával, ahol a projekt összes információja, híre és releváns anyaga összegyűjtésre került a nemzetközi közönség számára.¹¹

A 4IM projekt társadalmi innovációs jellegének bemutatása megtörtént 2022. október 10-11. között Budapesten a Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium keretében megszervezett ELTE – Innovációs napon, illetve több tematikus fórum és egyéb partner-rendezvények keretében is az első öt negyedév során.

Q5-ben a fenntarthatóság biztosítása érdekében pályázati, forrásbevonási lehetőségek felkutatása kezdődött meg, a fenntarthatóság fókuszában a Forrásközpont fennmaradása és intézményesülésének lehetőségei állnak.

¹¹ Az angol nyelvű honlap elérhető itt: <https://www.aeidl.eu/project/establishing-interventions-support-vulnerable-people-miskolc/>

5.6 Projektmenedzsment

Partnerség vizsgálata

A kialakult szervezetek és az azok közötti együttműködés, hálózatosodás vizsgálata, különös tekintettel a konzorciumi tagok közötti együttműködési mechanizmusokra, működési funkciók és diszfunkciókra.

11. táblázat Munka Csomag 6 – Projektmenedzsment

Munka Csomag / Feladat		Felelős Pályázó vagy Társ-Pályázó	Érintett Pályázó vagy Társ-Pályázó	Státusz (Megvalósult, Folyamatban)
	Munka Csomag 6 – Projektmenedzsment	MISKOLC		
6.1	A projekt megvalósításához szükséges műszaki feltételek megteremtése (szerződések, személyzet, iroda, felszerelés stb.)	Mindenki		Megvalósult
6.2	Részvétel egy indító találkozóon Brüsszelben	MISKOLC	Mindenki	Megvalósult
6.3	Konzorciumi koordinációs értekezlet szervezése	MISKOLC	Mindenki	Folyamatban
6.4	Szerződés- és pénzgazdálkodás, beszerzés, könyvelés	Mindenki	Mindenki	Folyamatban
6.5	Szakmai haladás és nyomon követés	Mindenki	Mindenki	Folyamatban
6.6	Részvétel a záró hálózatépítési és tapasztalatszerző találkozóon Brüsszelben	MISKOLC	Mindenki	Későbbi tevékenység

Forrás: Gantt diagram, saját szerkesztés

A projekt megvalósításához szükséges műszaki feltételek megteremtése (szerződések, személyzet, iroda, felszerelés stb.) némi időbeli késéssel rendelkezésre állnak.

A brüsszeli indító találkozóra 2022. január 25-26-án került sor online formában. A konzorciumi koordinációs értekezletek rendszeresen zajlanak.

A szakmai előrehaladás és nyomonkövetés érdekében monitoring rendszer működik, negyedéves, részletesen kifejtett monitoring jelentések folyamatosan készülnek a 4IM projekt keretében, melyek jelen folyamatértékelési jelentés során is felhasználásra kerültek.

A társult tagokkal - dr. Ámbédkar Ifjúsági Egyesület, Dialóg a Közösségekért Közhasznú Egyesület – jó az együttműködés, részt vesznek a TIÁM üléseken, az Ámédkar képzéseit a Forrásközpont rendszeresen hirdeti a facebook csoportjukban és a lakossági közösségi akciókon is. A Dialóg közösségi szervező képzésén részt vettek a területi akciócsoport tagjai, rendszeresen tartanak közösségi akciókat a célterületeken, valamint két alkalommal szervezetfejlesztő foglalkozást tartottak a Forrásközpont számára.

Konzorciumi tagok közötti együttműködés:

A konzorciumi tagok közötti kommunikációban nehézségek, akadályozó tényezők vannak. Az elkészült interjúk során és a monitoring jelentésben is jelzett probléma a konzorciumi tagok közötti kapcsolat nehézségei. A Q4 negyedéves monitoring jelentésben a következő fogalmazódik meg: „Szintén probléma, és hátráltató tényező a projekt szakmai vezetője és egyes konzorciumi tagok közötti feszült, már-már ellenséges viszony.”

A monitoring jelentésekben és az elkészített interjúk során is jelzett nehézség az AEIDL felé történő kommunikáció ritkasága. Ennek megoldására javasoljuk a havi szintű, akár írásbeli (e-mailen keresztül) információ áramlást az AEIDL felé a projekt eseményeivel, eredményeivel kapcsolatban, illetve a magyar nyelvű sajtó anyagok gyors fordítását.

További nehézségként jelentkezett Kassa partnerváros akadályoztatottsága, a projektben való aktív szerepvállalása (a 2022. szeptemberi, novemberi értekezleten nem vettek részt). Q5-ben előrelépés történt, a 4IM projekt tapasztalatai átadásra kerültek Kassának, a következő negyedéves konzorciumi találkozón Kassa által bemutatásra kerül az a szervezeti struktúra, ami innovációként jelenik meg. Szükséges Kassa partnerváros erősebb bevonása, a Q6-ban induló adaptációs folyamathoz szükséges a projekt folyamatainak, eredményeinek ismerete.

A projektnek a konzorciumi partnerek hatékony és egyenrangú együttműködésében szükséges megvalósulnia, az egyszemélyes top-down vezetési stílus helyett.

5. MONITORING, INDIKÁTOROK

A monitoring jelentések struktúrája, tartalma alkalmas a 4IM projekt folyamatainak, tevékenységeinek nyomonkövetésére.

A negyedéves monitoring jelentések tartalmazzák az adott időszak szakmai összefoglalóit tevékenységenként és konzorciumi tagonként, az adott negyedévben elért eredményeket, folyamatban lévő tevékenységeket munka csomagonként, valamint a 4IM projekt megvalósítása során felmerült kérdéseket, problémákat, a következő negyedévben tervezett tevékenységeket, a projekt keretében vállalt indikátorok aktuális értékét, a projekt rendezvényeket, workshopokat, célcsoporti képzéseket, konzorciumi találkozókat, az elkészült kommunikációs termékeket, valamint a projekt keretében lezajlott beszerzéseket is.

6 kimeneti indikátor és 3 eredmény indikátor teljesítése került vállalásra a 4IM projektben. Az alábbi táblázat tartalmazza a projekt keretében vállalt 9 db indikátor célvállalását és aktuális értékét. Röviden összegezzük Q5 időszakig aktuális indikátor értékeket.

Fontos kiemelni, hogy az indikátorok teljesülését alátámasztó dokumentumok a folyamatértékelés során nem álltak rendelkezésre. Általánosságban javasoljuk, hogy az egyes indikátorok teljesülését alátámasztó dokumentumok (pl.: együttműködési megállapodások, értékelő jelentések, tanúsítványok stb.) külön, indikátoronként kerüljenek gyűjtésre és legyenek elérhetőek az összes konzorciumi tag számára.

Kimeneti indikátorok:

1. sz. indikátor: az indikátor vállalás teljesült, indikátor túlteljesítés van, a létrehozott partnerségek száma 20 (a vállalt indikátor célértéke 3 szervezet).
2. sz. indikátor: az aktuális indikátor értéket a következő Társadalmi Innovációs Állandó Munkacsoport workshopjai alkotják, melyek a következő időpontokban kerültek megtartásra: 2022. május 25., 2022. szeptember 6., 2022. október 10.
3. sz. indikátor: 10 munkaértekezlet megtartásra került, az indikátor célérték teljesült.
4. sz. indikátor: a háztartás felmérés során 104 háztartás került felmérésre, az indikátor vállalást jelentősen meghaladva (a vállalt indikátor célérték 30 háztartás felmérése).
7. sz. indikátor: 50 fő célcsoport elérése vagy támogatása valósult meg.
8. sz. indikátor: az indikátor aktuális értéke 0, a projekt későbbi szakaszában valósul meg.

Eredmény indikátorok:

5. sz. indikátor: az indikátor aktuális értéke 0, az integrált pilot rendszerről készülő javaslat a projekt későbbi fázisában valósul meg.
6. sz. indikátor: az indikátor aktuális értéke 0, a projekt későbbi szakaszában valósul meg.
9. sz. indikátor: az indikátor aktuális értéke 3, azaz 3 fő tanúsítvánnyal rendelkezik a munkavállalói kompetenciája fejlődéséről.

12. táblázat 4IM projekt indikátor vállalások és teljesítések

	Indikátor leírása	Mértékegység	Cél-érték	Aktuális érték	Ellenőrzés eszközei	Indikátor típusa
I.	Többszintű, több érdekelt felet tömörítő partnerségek felállnak, az információcsere és az eljárási szabályok kidolgozásra kerülnek és kölcsönösen megállapodások jönnek létre (eszköz: a város Társadalmi Innovációs Bizottsága)					
1	A létrehozott partnerségek száma (állami, magán és civil partnerek), hálózatépítés a projektben; A város Társadalmi Innovációs Bizottsága	szervezetek száma	3	20	együttműködési megállapodás értékelő jelentés	Kimeneti
2	Szakmai és egyéb tematikus képzések, workshopok száma	képzések száma	10	3	jelenléti ív képzési jelentés	Kimeneti
II.	A létrejött partnerségek elősegítik és rendszeresen értékelik a szolgáltatások újonnan tesztelt megvalósítását (eszköz: Társadalmi Innovációs Forrásközpont)					
3	Helyi politika értékelés	munkaértekezletek száma	10	10	értékelő jelentések	Kimeneti
III.	A partnerségek együttesen meghatározott közös célok - ilyen például bizonyos problémák megoldása - eléréséért dolgoznak					
4	Integrált megközelítésen alapuló szolgáltatások	háztartási felmérések száma	30	104	felmérés	Kimeneti
5	Integrált pilot rendszer	javaslatok száma	1		javaslat	Eredmény
IV.	Adott célcsoportok elérése vagy támogatása (eszközök: Hozzáférési Pontok és Közösségi Akciócsoportok)					
6	A projektben részt vevő nem regisztrált személyek száma	fő	100		felmérés	Eredmény
7	Azon személyek, akik ugyan bejelentett miskolci lakcímmel rendelkeznek, de akiknek nehézségeik adódnak a munkalehetőségekhez és szociális juttatásokhoz való hozzáférésben (pl. veszélyeztetett roma nők, roma fiatalok)	fő	300	50	felmérés	Kimeneti
8	Azon személyek, akik számára a motivációs szintjük, a munkatapasztalatuk és az iskolai végzettségük lehetővé teszi, hogy könnyedén beilleszkedjenek a munkaerőpiacra (például veszélyeztetett fiatalok)	fő	50		jelenléti ív (a képzési alkalmak 75%-án kötelező a részvétel)	Kimeneti
9	Azon személyek, akiknek a munkavállalói kompetenciája fejlődött	fő	20	3	tanúsítvány	Eredmény

Forrás: Q5 negyedéves monitoring jelentés

6. FORRÁSFELHASZNÁLÁS HATÉKONYSÁGA

Az alábbiakban a projektmenedzsmenttel és a pénzügyi vezetéssel készült interjúk tapasztalatai, valamint az első évre vonatkozó előfinanszírozási kérelem alapján kerül bemutatásra a konzorciumi tagok közötti forrásmegosztás és forrásfelhasználás, valamint az egyes konzorciumi tagok saját forrásfelhasználása az elvégzett tevékenységek, feladatok arányában.

13. táblázat Forrásmegosztás konzorciumi partnerek között

Konzorciumi tagok	A projekt forrásmegosztása (Euro)	A projekt forrásmegosztása (%)
Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata KONZORCIUM VEZETŐ	378 459,00	35,52%
HÁRFA (Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány)	274 291,82	25,75%
Abaújrakezdés Közhasznú Egyesület	264 887,06	24,86%
AEIDL (European Association for Innovation in Local Development)	72 840,25	6,84%
Kassa Város (Košice)	49 999,99	4,69%
Miskolci Egyetem	24 920,30	2,34%
Összesen	1 065 398,42	100%

Forrás: VS/2021/0249 támogatási megállapodás, saját szerkesztés

A forrásfelhasználás mértéke az első éves előfinanszírozási kérelem alapján a következő táblázatban kerül bemutatásra.

14. táblázat Forrásfelhasználás 2021.11.27-2022.11.26. közötti időszakban

Konzorciumi tagok	Forrásfelhasználás (2021.11.27-2022.11.26.) Euro
Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata KONZORCIUM VEZETŐ	57 560,77
HÁRFA (Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány)	59 939,93
Abaújrakezdés Közhasznú Egyesület	50 154,56
AEIDL (European Association for Innovation in Local Development)	18 172,54
Kassa Város (Košice)	2 597,53
Miskolci Egyetem	4 819,82
Összesen	193 245,15

Forrás: Előfinanszírozási kérelem (Request for pre-financing/interim payment), saját szerkesztés

Az első éves előfinanszírozási kérelem és a projektmenedzsmenttel és a pénzügyi vezetéssel készült interjúk alapján a teljes előleg nem került elszámolásra, Kassa Városnál 30% körüli elmaradás Miskolc MJV Önkormányzatánál 10-15%-os elmaradás, a többi konzorciumi partner esetében nem tapasztalható jelentős elmaradás az előleg elszámolásánál.

Az egyes konzorciumi tagok saját forrásfelhasználásuk és az elvégzett tevékenységek, feladatok arányában a pénzügyi vezetéssel készült interjú tapasztalata alapján Kassa Város esetében tapasztalható a legnagyobb elmaradás, bérelszámolással kapcsolatban is elmaradás tapasztalható. Miskolc MJV Önkormányzata esetében a közbeszerzés nehezíti a forrásfelhasználást, eredetileg a projektben nem került tervezésre közbeszerzési szakértő. Az Abaújrakezdés Közhasznú Egyesület bér és szakértői résztevékenységet számolt el. Az AEIDL és a HÁRFA teljesítette közel az egész rájuk vonatkozó időszakos felhasználást. A támogatás nem került túlhasználásra.

7. FENNTARTHATÓSÁG

Fenntarthatóság

A projekt hatásainak közép- vagy hosszú távú fenntarthatóságának értékelése, annak vizsgálata, hogy a projekt támogatásának megszűnése után mely eredmények, szervezetek, projekt elemek tarthatóak fent, milyen erőforrás bevonással működtethetőek tovább.

A társadalmi innovációk jellemzően szakaszokon, ún. fejlettségi szinteken mennek keresztül, melynek első szintje a probléma azonosítása és a társadalmi innováció fejlettségi szintjének meghatározása, utolsó szintje pedig az adaptálhatóság és a fenntarthatóság.¹²

Egy pilot projekt sikeressége esetén az új modell fenntartásának folyamata következik - akár új szervezatként vagy egy meglévő intézményen belüli új funkcióként. A fenntarthatóság vizsgálatánál meg kell határozni azokat a tevékenységeket, projekt elemeket, amelyeket fenntarthatóvá szükséges tenni, és azokat, amelyeknek a rendszerszintű változások elérése érdekében nagyobb léptékűvé szükséges válnia.

A 4IM projekt „5.8 Levont tanulságok, a fenntarthatóság biztosítása” tevékenység keretében kidolgozásra kerülnek a fenntarthatóság biztosítását célzó elemek. Javasoljuk a projekt befejezését követően hosszú távú Fenntarthatósági Terv kidolgozását, melyben részletesen kidolgozásra kerül, hogy az önkormányzat miként tudja a saját szolgáltatásai közé beépíteni a projektben megvalósuló tevékenységeket.

Az interjúk tapasztalatai alapján a szervezetek közül kiemelkedő a **Forrásközpont** szerepe. Ahogy a készült interjúban elhangzott „Várjuk, hogy a Forrásközpont beépüljön a város működésébe – erre kell koncentrálni, hogy a város ezt végig vigye.” A 4IM projekt támogatásának megszűnését, a projekt zárását követően - amennyiben a kísérleti modell sikeresen működtethető Miskolcon, - fenntartható szerveztként a Forrásközpont és a szervezeti struktúrában vele szorosan együttműködő Szolgáltatási Kapcsolati Pontok fenntartása és a további szegregátumokban újabb Szolgáltatási Kapcsolati Pontok kialakítása fontos feladat. Ehhez elengedhetetlen a megfelelő infrastrukturális háttér vagy annak kialakításához szükséges források felmérése és biztosítása.

A 4IM projekt keretében megalapozásra került egy, a Miskolc Város döntéshozatali folyamatai mellé rendelt társadalmi-integrációs szakértői **Platform** (továbbiakban: Platform), melynek célja a városi fejlesztéseket, beruházásokat és soft projekteket a társadalmi bevonás, a társadalmi integráció érvényesülése szempontjából monitorozza – ennek működtetése, formális szervezetbe tömörítése javasolt. A Platform szakértőinek javasolt legitim javaslattevési mandátumot biztosítani az egyes fejlesztések, beavatkozások, projektek előkészítése során, valamint a döntéselőkészítő és a döntéshozatali folyamatokban.

¹² https://innovationsfonden.dk/sites/default/files/2019-03/societal_readiness_levels_-_srl.pdf

8. JAVASLATOK

Az alábbiakban ismertetjük a folyamatértékelés során feltárt nehézségekre, hiányosságokra, fejlesztendő területekre – melyek azonosítása munka csomagonként az 5. fejezetben megtörtént - épülő korrekciós javaslatainkat, melyek egyrészt az elkövetkezendő projekt megvalósítási időszak tevékenységeire (Q6-Q10) kívánnak potenciális beavatkozási ajánlásokkal szolgálni, másrészt előkészítik a projekt végén készülő eredményértékelési jelentés sikerességéhez szükséges inputokat.

Korrekciós javaslatok

A folyamatértékelés során feltárt esetleges hiányosságok, kevésbé hatékony funkciók orvoslására javaslattétel készül.

Kiemelt javaslatok projektszinten:

- operatív szinten is működő, a konzorciumi tagokat és a projekt által életre hívott szervezeteket (pl. Forrásközpont) integráló program irányító bizottság létrehozása, melynek tagjai közösen felelősek a projekt eredmények kialakításáért, és azok disszeminálásáért az egyszemélyű vezetés helyett.
- a módszertani dokumentumok továbbfejlesztése annak érdekében, hogy azok betölthessék egyrészt a pilot projektekkel szemben támasztott, adaptálhatóságot segítő szerepüket, másrészt megtámogassák azokat a folyamatban lévő elemzéseket, amik az új és integrált szolgáltatási csomagok továbbfejlesztéséhez nélkülözhetetlenek. A 4IM projekt fontos vállalása, hogy az új integrált rendszerek többek között támaszkodnak a meglévő rendszerek diszfunkcionalitásának vizsgálatára, a célterületeken élők körében felvett háztartási felmérés eredményeire a szociális jogok európai pillérének 14. alapelvének érvényesítése érdekében.
- a fókuszált, kisebb léptékű beavatkozásokat célravezetőbbnek tartjuk egy ilyen kezdeti szakaszban lévő pilot projekt esetében az egyszerre mindent megoldást kereső és kínáló attitűd helyett, így javasoljuk átgondolni a célcsoport (háztartások vagy egyének) támogatására létrejövő szolgáltatásokat, szem előtt tartva azok fenntarthatósági szempontjait.
- a hasonló projektek megismerése, az egymástól való tanulás a projekt jelen fázisában hasznos inputként szolgálna, továbbá javasoljuk a nemzetközi projekt partner (AEIDL) gyakorlati tapasztalatainak becsatornázását is.

Munka Csomag 1 – A szükséges struktúrák felállítása és kapacitásépítés

Hosszú távon elérendő cél kell legyen a **megfelelő hozzáférési pont biztosítása** a két célterületen. Bábonyibérc és Tetemvár eltérő helyzetéből fakadóan máshol tart a szükséges struktúrák felállításának folyamatában. Egyetlen Szolgáltatási Kapcsolati Pont került létrehozásra az önkormányzat épületében. Hiányossgként említhető, hogy Tetemváron Q4-ben sem Szolgáltatási Kapcsolati Pont, sem Közösségi Akciócsoport nem jött létre. Bábonyibércen a Szolgáltatási kapcsolati Pont műszakilag nem megfelelő annak állandó működtetésére.

Az interjúk tapasztalatai alapján indokolt lehet **további szervezetek, szereplők bevonása**: roma nemzetiségi önkormányzat és további roma szervezetek bevonása, tankerülettel jobb együttműködés kereteinek megteremtése.

A 4IM projekt hívta életre a Miskolc Város döntéshozatali folyamatai mellé rendelt társadalmi – **integrációs szakértői platformot**, ennek folyamatos működtetése a 4IM projekt megvalósítását követően is javasolt.

A 4IM projekt keretében az 1.sz kimeneti indikátoroknál vállalt **Társadalmi Innovációs Bizottság** megalapítása bizottsági formában Q1-Q5 között nem zárult le, a projektben vállaltakkal összhangban szükséges a Bizottság felállítása és a projektben vállalt szerepének megfelelően történő működtetése.

A Munka Csomag 1 keretében az 1.2 tevékenységnél megjelenik a **Városi Társadalmi Felzárkóztatási Bizottság**, mely szervezet feladatköre, szervezeti struktúrában való elhelyezkedése, a Társadalmi Innovációs Bizottsághoz való viszonyulása még nem kellően tisztázott. Javasoljuk a szervezetek elnevezésének egyértelműsítését, valamint a rendszerszintű működési keretek kialakítását.

Munka Csomag 2 – A rászoruló személyek/háztartások elérése

A háztartásszintű felmérés a projekt elején lezajlott, azonban eredményeiről (104 háztartásban felvett kérdőív) részletes kutatási jelentés nem készült. A kutatási folyamat részét kell képezze a részletes adatfeldolgozás, annak érdekében, hogy a kutatási eredmények megismerhetőek, a projekt egyes tevékenységei során felhasználhatóak legyenek. Javasoljuk a **részletes kutatási jelentés elkészítését**, amely túlmutat a helyzetelemzésen és az alapadatok leírásán, háztartás szintű kiértékelést tartalmaz. A részletes kutatási jelentés elkészítésére a Miskolci Egyetem részéről még fel nem használt forrás erre lehetőséget ad (lásd 6. Forrásfelhasználás hatékonysága fejezet).

A szolgáltatási csomagok helyi szükségeltre épülnek – partnertalálkozók legalább 20 alkalommal kerültek megszervezésre –, azonban a háztartás panel eredményeire részletes kutatási jelentés hiányában kevésbé tudott alapozni. Ezt a hiányosságot ugyanakkor a Forrásközpont és a Miskolci Egyetem közötti együttműködésnek köszönhetően sikerült áthidalni, a háztartás panel átfogó eredményeit a Forrásközpont munkatársai megismerték a szolgáltatáscsomagok kidolgozásakor.

A háztartási felmérés részletes elemzésének elkészítésekor javasoljuk, hogy a részletes kutatási jelentés vegye figyelembe az EU Romaügyi Stratégiai Keretben meghatározott mutatókat, a célterületekre vonatkozó eredményeket, mutassa be az egyes változók közötti kapcsolatokat.

A részvételiség elvének érvényesülése kiemelt fontosságú a 4IM projekt sikeres megvalósításához. Szakirodalmi ajánlást az alábbiakban teszünk¹³.

Az integrált szolgáltatási modellben elmaradás tapasztalható a Q1-Q5 közötti időszakban. A Forrásközpont által definiált **szolgáltatási csomagok** egymás mellett párhuzamosan működtetett ágazati szolgáltatási csomagok, melyek szakmai irányítása elmaradásban van, ezt a készült interjúk

¹³ Részvételi akciókutatás (RAK) -egy alternatív társadalomkutatási megközelítés a működőképes tudásért és társadalmi változásokért (Málovics György –Juhász Judit –Mihók Barbara –Szentistványi István –Nagy Mihály) <http://www.igyok.u-szeged.hu/download.php?docID=100805>

Részvételi technikák és a marginalizált társadalmi csoportok részvétele a helyi fejlesztési döntésekben (Málovics György– Juhász Judit – Méreiné Berki Boglárka) <https://oszkdk.oszk.hu/DRJ/14575>

IKSZT Kézikönyv – Szolgáltató faluházak módszertani és minőségügyi kézikönyve https://iksz.modszerkozpont.hu/kezikonyv/IKSZT_Kezikonyv_Szolgáltato_faluhazak_modszer_tani_es_minosegugyi_kezikonyve

A közösségi részvételen alapuló működésről, aktív közösségi szerepvállalásról: <https://cselekvokozossegek.hu/>

tapasztalatai is alátámasztották. Az egyes szolgáltatási csomagok keretében zajló tevékenységek eltérő intenzitásúak. A foglalkoztatás-fejlesztéshez és az oktatáshoz fűződő csomagok esetében előrehaladás látható, a lakhatással kapcsolatos szolgáltatási csomag esetében is megtörténtek a bevezetéshez kapcsolódó lépések, a monitoring jelentések alapján a fizikai életkörülményeket javító és közösségi szolgáltatás csomag előrehaladása kevésbé intenzív, az alapjövedelem biztosítását lehetővé tevő szolgáltatási csomag pedig súlyos elmaradásban van. A TIÁM üléseken Q4-ben a szolgáltatási csomagok tartalmilag elmélyítésre kerültek, az interjúk tapasztalatai alapján az egyes csomagokhoz akciótervek készültek, azonban ezen akciótervek a félidei folyamatértékelés során nem kerültek átadásra.

Az eredményértékeléshez javasoljuk a **szolgáltatási csomagok résztvevői értékelésének megtervezését**, megvalósítását és kiértékelését. A résztvevői értékelés eredményei a szolgáltatások továbbfejlesztése során hasznos inputként szolgálhatnak, valamint a célcsoport általi értékelés révén is erősödik a részvételiség elvének érvényesülése.

A kísérleti modell eredményei terjesztésre kerülnek helyben, Miskolc további azonosított 16 leszakadó városrészében, a partnervárosban, Kassán, illetve európai szinten, az AEIDL európai partnerszervezet közreműködésével. Ezért az **adaptálhatóságra** a projekt következő szakaszában erősebb hangsúlyt javasolt helyezni. Az integrált szolgáltatási modell kis léptékű kísérleti megvalósítása Kassán Q6-ra tervezett tevékenység.

Munka Csomag 3 – Módszertani koordináció és útmutatás

A projektet megvalósító szervezetek széles hazai és nemzetközi partnerségben működnek együtt. A projektcélok is az új megközelítésű együttműködési formák, partnerségi hálózatok bevezetésére irányulnak a célterületen élők életkörülményeinek, lehetőségeinek javítása céljából. A projekt tevékenységek összehangolása, az eredmények egymásra épülése a projekt céljának fókuszban tartása mellett kiemelten fontos feladata nem csak a konzorcium vezetőjének, de a módszertani koordináció és útmutatásért felelős partnereknek, szakértőknek is.

A projekt megalapozó szakaszában elkészült módszertani útmutatók, leírások az értékelők számára elérhető dokumentumok alapján nagyon sok értékes megállapítást, javaslatot tartalmaznak, azonban ezek nem alkotnak egyszilárdságú, a különböző dokumentumok egymásba kapcsolódását, egymásra épülését is bemutató módszertani iránymutatást. Bár a projekt GANTT táblázata a tevékenységek időbeli megvalósításához támpontot nyújtanak, a módszertani leírások nem igazítják el a partnereket a tevékenységek felelőseinek és megvalósítási idejének kijelölése hiányában.

Az értékelés során azt tapasztaltuk, hogy a kommunikációs stratégia nem tölti be szerepét, javasoljuk időszakos akcióterv készítését és végrehajtását a 4IM projekt hatékonyabb kommunikációja érdekében.

Munka Csomag 4 – A projekttevékenységek hatásának értékelése

A projekt záró eredményértékelési jelentés során a kitűzött céloknak való megfelelés kerül fókuszba, vizsgálva, hogy milyen eredményeket ért el a projekt, kiemelt szempontként tekintve a részvételiség érvényesülésére. A projekttevékenységek hatásának értékeléséhez szükséges a szolgáltatási csomagok résztvevői értékelése, valamint a háztartás felmérés eredményeinek részletes elemzése, kiértékelése.

Munka Csomag 5 – Transznacionális együttműködés, általános érvényesítés és terjesztés

Összesen 12 hasonló **kísérleti projekt** valósul meg egész Európában. Javasoljuk a tapasztalatcserét a hasonló kísérleti projektekkel, megismerve más gyakorlatokat hasznos tudásátadási és innovációs szolgáltatások és intézkedések tervezhetőek a jövőben. Ezen kísérleti projektek és szervezetek megismerése segíthet annak jobb megértésében, hogy milyen tevékenységekre terjed ki a foglalkoztatási és szociális innovációs program, milyen jó gyakorlatok, siker és kudarc tényezők kerültek azonosításra más hasonló kísérleti projektekben.

A 4IM projekt megvalósítását követően érdemes együttműködési lehetőséget keresni **további hazai szakterületi projektekkel**, például Budapest Institute projektjei.

A 4IM projekt „5.8 Levont tanulságok, a fenntarthatóság biztosítása” tevékenység keretében kidolgozásra kerülnek a fenntarthatóság biztosítását célzó elemek. Javasoljuk a 4IM projekt befejezését követően hosszú távú **Fenntarthatósági Terv** kidolgozását, melyben részletesen kidolgozásra kerül, hogy az önkormányzat a miként tudja a saját szolgáltatásai közé beépíteni a projektben megvalósuló tevékenységeket.

Munka Csomag 6 – Projektmenedzsment

A **konzorciumi partnerek közötti kapcsolat** javításához javasoljuk szakember segítségét, mediációt a tagok között. A Q4 negyedéves monitoring jelentésben a következő fogalmazódik meg: „Szintén probléma, és hátráltató tényező a projekt szakmai vezetője és egyes konzorciumi tagok közötti feszült, már-már ellenséges viszony.” A projektnek a konzorciumi partnerek hatékony és egyenrangú együttműködésében szükséges megvalósulnia, az egyszemélyes top-down vezetési stílus helyett. Ehhez javasoljuk **program irányító bizottság** létrehozását, melynek tagjai közösen felelősek a projekt eredmények kialakításáért, és azok disszeminálásáért.

Jól strukturált és rendszeres belső kommunikációra van szükség. Az egyik azonosított nehézség az interjúk és a negyedéves monitoring jelentés alapján az AEIDL felé történő kommunikáció gyakoriságának ritkasága. Ennek megoldására javasoljuk a havi szintű, akár írásbeli (e-mailen keresztül) információ áramlást az AEIDL felé a projekt eseményeivel, eredményeivel kapcsolatban. Tovább javíthatja az információ áramlást a magyar sajtóban megjelent cikkek angol nyelvre fordítása, ezzel is hozzájárulva a projekt eredményeinek nemzetközi szinten történő megjelenéséhez, kommunikációjához.

Szükséges Kassa partnerváros erősebb bevonása (a 2022. szeptemberi, novemberi) értekezleten nem vettek részt, a Q6-ban induló adaptációs folyamathoz szükséges a projekt folyamatainak, eredményeinek ismerete.

A projekt dokumentációt érintően általánosságban javasoljuk, hogy az egyes indikátorok teljesülését alátámasztó dokumentumok (pl.: együttműködési megállapodások, értékelő jelentések, tanúsítványok stb.) külön, indikátoronként kerüljenek gyűjtésre és legyenek elérhetőek az összes konzorciumi tag számára.

1. sz melléklet Interjúalanyok listája

Név	Szervezet	Beosztás
Varga Andrea Klára	Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata	alpolgármester, szakmapolitikai vezető
Orosz László	Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata	projektmenedzser
Szakács Mónika	Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata	projektmenedzser
Holdiné Varga Viktória	Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata	pénzügy
Képes Norbert	Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata	Forrásközpont vezető
Márczis Márta	HÁRFA	szakmai vezető
Osgyáni Gábor	HÁRFA	szakmai koordinátor
Dr. Szabó-Tóth Kinga	Miskolci Egyetem	kutató
Dernei Balázs	Abaújrakezdés Egyesület	egyesületi elnök
Patricia Martínez Sáez	AEIDL	
Igor Rolny	Kassa Város	